

TÁMOP-4.2.2.A-11/1/KONV-2012-0058

Energiatermelési, energiafelhasználási és hulladékgazdálkodási technológiák vállalati versenyképességi, városi és regionális hatásainak komplex vizsgálata és modellezése

Projektvezető: Dr. Szerb László PTE KTK egyetemi tanár

5. tevékenység: Az ökológiailag fenntartható technológiák társadalmi elfogadottságának vizsgálata

A tevékenység vezetője: Dr. Töröcsik Mária PTE KTK egyetemi tanár

Pécsi háztartások energiahasználatának alakulása egy longitudinális vizsgálat eredményei alapján

Készítette: Németh Péter

PTE KTK Gazdálkodástani Doktori Iskola PhD hallgató

Kiadó: Pécsi Tudományegyetem

ISBN 978-963-642-990-4

Pécs, 2014

1. A kutatás célja, módszertana

---

célok

A kutatás fő célja a magyar lakosság környezetbarát és ökológiailag fenntartható technológiákkal kapcsolatos társadalmi elfogadottságának vizsgálata. A cél teljesülése érdekében komplex kutatás készült a témakörben. Jelen tanulmányban a pécsi háztartásokban évszakonként végzett megkérdezések eredményeit közöljük. Négy megkérdezés történt értelemszerűen, 50-50 pécsi háztartás részvételével 2013 nyaratól 2014 tavaszáig minden évszakban.

A feladat elvégzésének fő célja az, hogy a szezonális megkérdezés eredményei által jobban láthatóvá váljon a lakosság energiával kapcsolatos magatartásának változása, így ezen eredmények kiegészítik a korábbi kvantitatív megkérdezésünk eredményeit is.

Mivel a megkérdezésekben 50 háztartás vett részt, ezért az eredmények értelmezése során azokat, melyek százalékos értékkel vannak megadva, csak tájékoztató jelleggel ajánljuk figyelembe venni, hiszen az alacsony elemszámból álló mintából nem lehet megalapozott következtetéseket levonni.

A terepmunka során keletkezett adatbázist SPSS és Microsoft Excel programok segítségével elemeztük. Az eredményeket jelen tanulmányban mutatjuk be.

módszertan

A szezonális megkérdezések során 50-50 pécsi háztartás megkérdezése történt 2013 nyaratól 2014 tavaszáig négy alkalommal úgy, hogy minden alkalommal ugyanazokat a háztartásokat kerestük fel. A megkérdezett háztartások földrajzi elhelyezkedése jól tükrözi Pécs városának struktúráját: az egyes városrészekben (keleti városrész, belváros, Mecsekoldal, Kertváros, nyugati városrész) 10-10 megkérdezés történt alkalmanként.

A kutatás során a következő, a fő cél elérését támogató és az értelmezések háttérét adó témaköröket vizsgáltuk:

- az adott évszak jelentése (nyár, ősz, tél, tavasz) energia szempontból – kiadások és bevételek változása
- fontosabb események a háztartásban (fontos események, váratlan kiadások, jelentősebb bevételek)

- jelentős kiadás tervezése a következő negyedévben (energiamegtakarítás szempontjából, egyéb kiadás)
- a háztartásban tartózkodók száma és hőmérséklet a háztartásban munkanapokon és hétvégéken
- az első és az utolsó megkérdezések során az energiával kapcsolatos szolgáltatások, szolgáltatók és a szolgáltatás díjaival kapcsolatos elégedettség
- a háztartás (rezsi)költségei (havi bontásban)

A szezonális megkérdezések közül először a 2013. év nyári hónapjaira vonatkozóan készült megkérdezés a háztartásokban 2013 szeptemberében. Az adatfelvételek minden esetben az adott negyedév utáni hónap második felében történtek, vagyis a 2013 őszére vonatkozó 2013 decemberében, a 2013-2014 telére vonatkozó 2014 márciusában, míg a 2014 tavaszára vonatkozó megkérdezés 2014 júniusában zajlott le.

Az eredmények bemutatása során – értelmezésünk szerint – az évszakok az alábbi hónapokat fedik le:

- nyár: június, július, augusztus,
- ősz: szeptember, október, november,
- tél: december, január, február,
- tavasz: március, április, május.

2. A megkérdezett háztartások bemutatása

A szezonális megkérdezések során megkeresett háztartásokkal az első megkérdezésekkel párhuzamosan egy háztartási alapkérdőívet töltöttünk ki. Ennek célja az volt, hogy megtudjuk, hogy milyen jellemzőkkel írhatóak le ezek a háztartások. Az 1. táblázat tartalmazza a megkeresett háztartások főbb jellemzőit.

1. táblázat: A megkérdezett háztartások főbb jellemzői

tulajdonosi viszony	említések száma	említések aránya (n=50)
tulajdonos	48	96%
bérlő	2	4%
összesen	50	100%

az ingatlan típusa	említések száma	említések aránya (n=50)
családi ház	23	46%
panelház	17	34%
emeletes ház (téglából)	8	16%
sorház	2	4%
összesen	50	100%

a ház/lakás típusa	említések száma	említések aránya (n=50)
társasház	28	56%
családi ház	22	44%
összesen	50	100%

a ház/lakás fekvése	említések száma	említések aránya (n=50)
különálló	17	34%
közbenső	15	30%
szélső	8	16%
sarok	8	16%
sorház	2	4%
összesen	50	100%

az épület szubjektív minősítése	említések száma	említések aránya (n=50)
közepes állagú	24	48%
jól karbantartott	19	38%
újszerű	6	12%
elhanyagolt	1	2%
összesen	50	100%

helyiségek száma (db)	említések száma	említések aránya (n=50)
4	1	2%
5	8	16%
6	15	30%
7	10	20%
9	6	12%
10	3	6%
11 vagy több	7	14%
összesen	50	100%

szobák száma (db)	említések száma	említések aránya (n=50)
2	25	50%
3	12	24%
4	6	12%
5 vagy több	7	14%
összesen	50	100%

füthető helyiségek száma (db)	említések száma	említések aránya (n=50)
2	1	2%
3	2	4%
4	12	24%
5	12	24%
6	5	10%
7	6	12%
8 vagy több	12	24%
összesen	50	100%

hűthető (klimatizált) helyiségek száma (db)	említések száma	említések aránya (n=50)
0	45	90%
1	4	8%
5	1	2%
összesen	50	100%

a ház/lakás alapterülete (m ²)	említések száma	említések aránya (n=50)
42-50	9	18%
51-60	14	28%
61-70	7	14%
71-80	5	10%
81-100	4	8%
101-120	6	12%
121 felett	5	10%
összesen	50	100%

a ház/lakás építésének éve	említések száma	említések aránya (n=50)
1905-1960	6	12%
1961-1980	12	24%
1981-1990	8	16%
1991-2000	7	14%
2001 vagy utána	3	6%
nem tudja	14	28%
összesen	50	100%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A háztartások legnagyobb részében (96%-ában) tulajdonosok laknak, alacsony azok aránya, akik bérlőként laknak a házban/lakásban. 46%-nyi a családi házak aránya, 34% pedig a panelházaké. Összességében 56% él társasházban, míg 44% családi házában. A megkérdezett háztartások esetén azok állaga közepes állagú (48%) vagy jól karbantartott (38%). Az újszerű lakások/házak aránya 12%, egy olyan háztartás volt, amit elhanyagoltnak ítélt meg a kérdezőbiztos.

A helyiségek átlagos száma 7,84, míg szobákból átlagosan 3,03 van. A fűthető helyiségek száma 6,46 átlagosan, a hűthető helyiségeké pedig 0,18. A megkérdezett háztartások vezetői arról számoltak be, hogy házuk/lakásuk alapterülete átlagosan 80,56 m². 28% nem tudja, hogy mikor épült a ház, amiben lakik. 24%-nyian laknak olyan épületben, ami 1961 és 1980 között épült. 16% azoknak az aránya, akik 1981 és 1990 között épült épületben, 14% pedig azoknak, akik 1991-2000 között épült épületben élnek. 6%-nyian ennél is újabban laknak.

A 2. táblázatban a megkérdezett háztartások egyéb jellemzői láthatóak. 82% azoknak a háztartásoknak az aránya, ahol nincs 12 éven aluli a háztartásban. A 12 és 65 év közöttiek legmagasabb arányban (46%-nyian) ketten laknak. A háztartások 76%-ában nem lakik 65 évnél idősebb ember. Alacsony arányban (8%) számolta be arról, hogy terveznék a ház/lakás eladását. A válaszadók harmada (34%) azonban elköltözne, ha tehetné. A megkérdezettek vásárlási, költési szokásainak változása terén azt mutatják az eredmények, hogy magas arányban lettek rosszabbak az ezzel kapcsolatos körülmények: 70%-nyian nyilatkozták ezt. 30% azok aránya, akik szerint nem változtak a költési szokásaik. Nem volt olyan megkérdezett, aki azt mondta volna, hogy többet tud költeni, mint korábban.

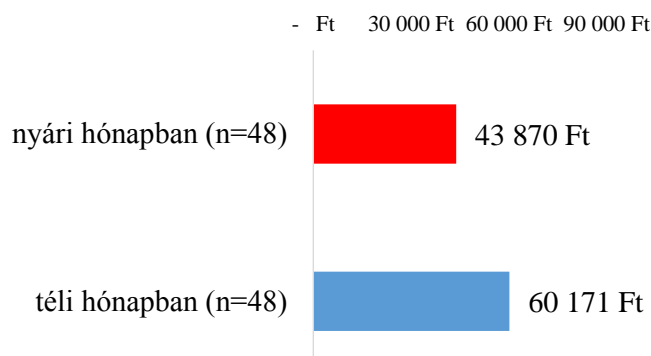
2. táblázat: A háztartások egyéb jellemzői

12 évnél fiatalabbak a háztartásban (db)	említések száma	említések aránya (n=50)	ház/lakás eladásának tervezése	említések száma	említések aránya (n=50)
0	41	82%	tervezi, hogy eladja	4	8%
1	5	10%	nem tervezi, hogy eladja	46	92%
2	4	8%	összesen	50	100%
összesen	50	100%			
12 és 65 közöttiek a háztartásban (db)	említések száma	említések aránya (n=50)	elköltözne-e, ha megtehetné	említések száma	említések aránya (n=50)
0	4	8%	igen, elköltözne	17	34%
1	9	18%	nem költözne el	32	64%
2	23	46%	NT	1	2%
3	4	8%	összesen	50	100%
4	7	14%			
5	3	6%			
összesen	50	100%			
65 év feletti a háztartásban (db)	említések száma	említések aránya (n=50)	vásárlási, költési szokások változása	említések száma	említések aránya (n=50)
0	38	76%	Többet költök, mint korábban.	0	0%
1	10	20%	Nem változtak a költési szokásaink	15	30%
2	2	4%	Jobban be kell osztanunk a pénzt, mint korábban	20	40%
összesen	50	100%	Erősen meg kell szorítani a költségeinket	15	30%
			összesen	50	100%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezett háztartások nyáron átlagosan 44 ezer forintot, míg télen 60 ezer forintot költenek rezsire (1. ábra). Ehhez viszonyítva a háztartások átlagos havi teljes nettó jövedelme 233.893 Ft (n=46).

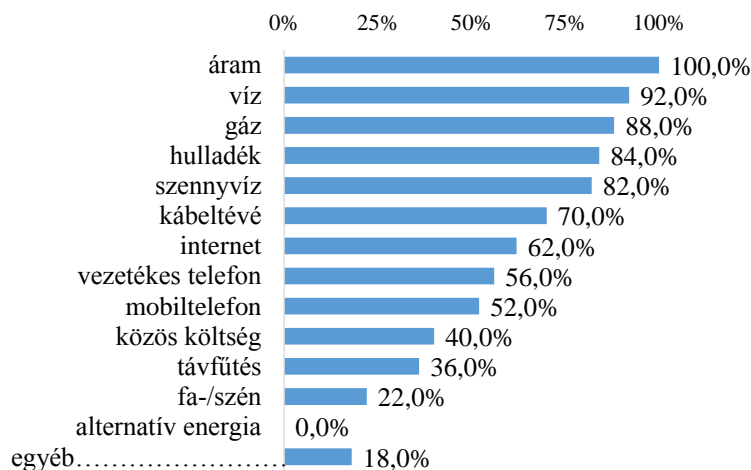
1. ábra: A háztartások lakásfenntartásra fordított átlagos rezsikiadása nyáron és télen

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A 2. ábra mutatja meg, hogy a megkérdezettek közül mekkora arányban vannak azok, akik az adott kiadási típussal kapcsolatban úgy gondolják, hogy az a lakásfenntartáshoz kapcsolódik. Leginkább az árammal, a vízzel, a gázzal, a hulladékkal és a szennyvízzel kapcsolatban gondolják azt, hogy azok rezsiköltségnek számítanak. Legkevésbé az alternatív energiával és a fával/szénrel kapcsolatban gondolnak erre. Az egyéb említések között a biztosítás, az ingatlanadó, a karbantartási költség és a lakáshitel törlesztése hangzott el.

2. ábra: Lakásfenntartáshoz kapcsolódó rezsikiadás

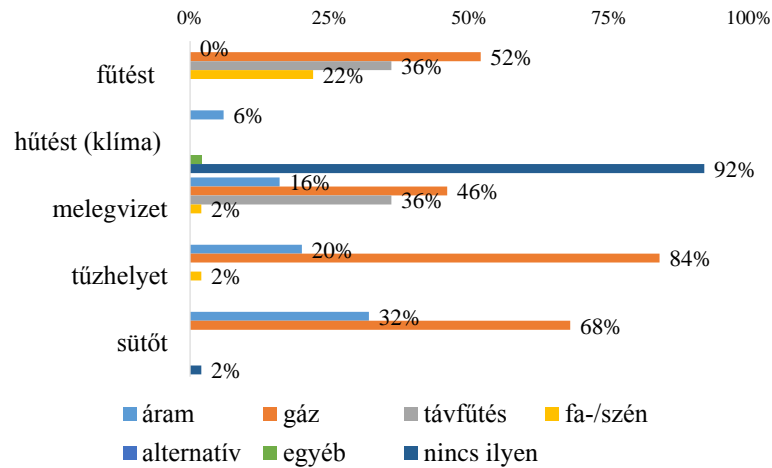

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezett háztartásokon belül a fűtést legmagasabb arányban gázzal működtetik, de egyharmados arányban vannak a távfűtéses lakások is. Klímaberendezéssel nem rendelkezik a háztartások 92%-a. A meleg vizet a ház- illetve a távfűtés szolgáltatójától kapják leginkább a

háztartások. A tüzhelyek 84%-a gázzal működik, míg a sütők esetében ez az arány 68% (3. ábra).

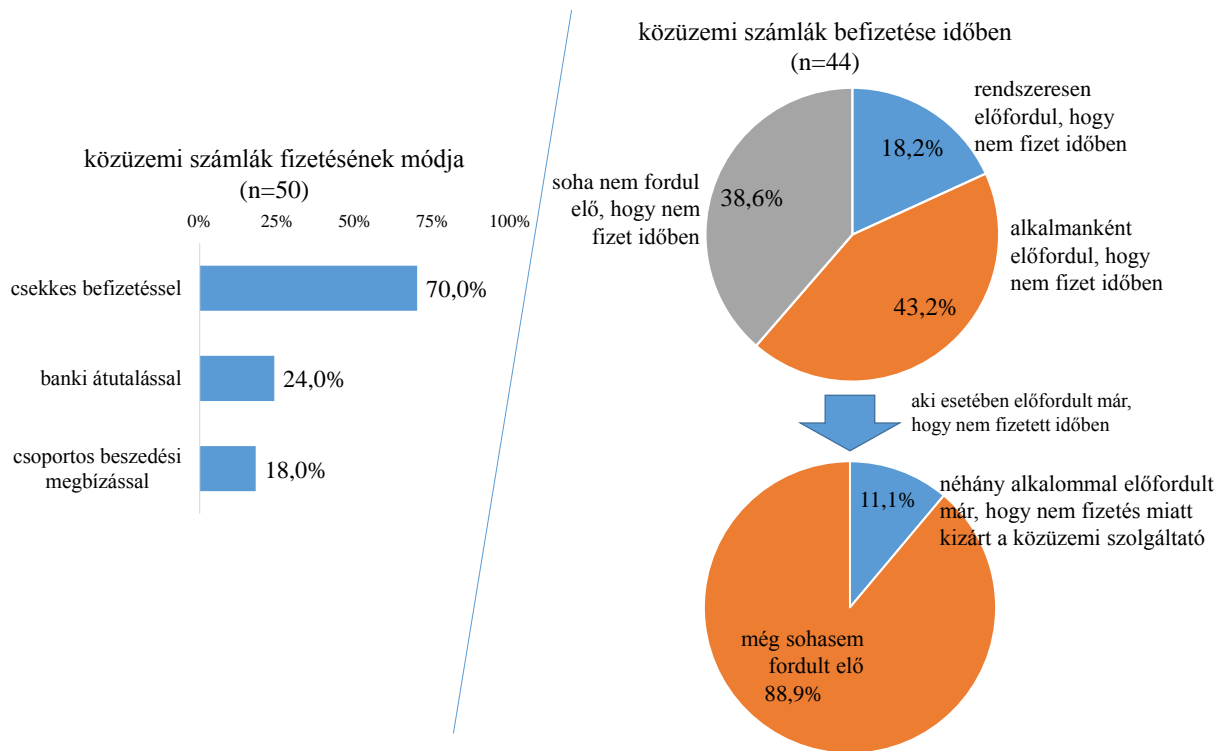
3. ábra: A különböző kényelmi vagy alapszolgáltatások működtetésének módja

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezett háztartások 70%-a fizeti valamilyen számláját csekken. 24% banki utalást említett, míg 18% csoportos beszedést. A fizetési lehetőségek összességében több mint 100%-ot tesznek ki, mivel több lehetőséget is bejelölhettek a megkérdezettek. Azon háztartások körében, melyek saját maguk gondoskodnak a számláik befizetéséről – 44 háztartás –, 18%-uk esetében rendszeresen, 43%-uk esetében pedig alkalmanként előfordul, hogy nem fizetnek időben. Azok körében, akik esetén már előfordult, hogy nem fizettek időben 11% azon háztartások aránya, ahol néhány alkalommal előfordult már, hogy fizetés elmaradás miatt kizárták a fogyasztót a szolgáltatásból (4. ábra).

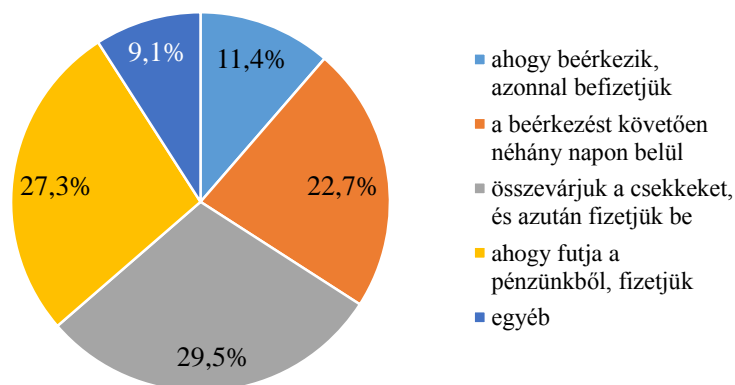
4. ábra: Közüzemi számlák befizetése (mód, határidő, szolgáltatásból való kizárás)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A számlák befizetésével kapcsolatban a leginkább az a jellemző, hogy megvárják, míg az összes csekk, számla megérkezik, és akkor fizetik be azokat (29,5%). Magas arányban jelölték még, hogy annak függvényében fizetik be ezeket, ahogy éppen futja a pénzükből (27,3%). 22,7%-nyian jelezték, hogy a beérkezést követően néhány napon belül be is fizetik a számlát. Az egyéb említések között jellemzően valamilyen jövedelem beérkezéséhez, vagy a fizetési határidőhöz kötik a megkérdezettek (5. ábra).

5. ábra: Közüzemi számlák befizetése azok megérkezésétől számítva (n=44, akik maguk döntik el, hogy mikor fizetnek)

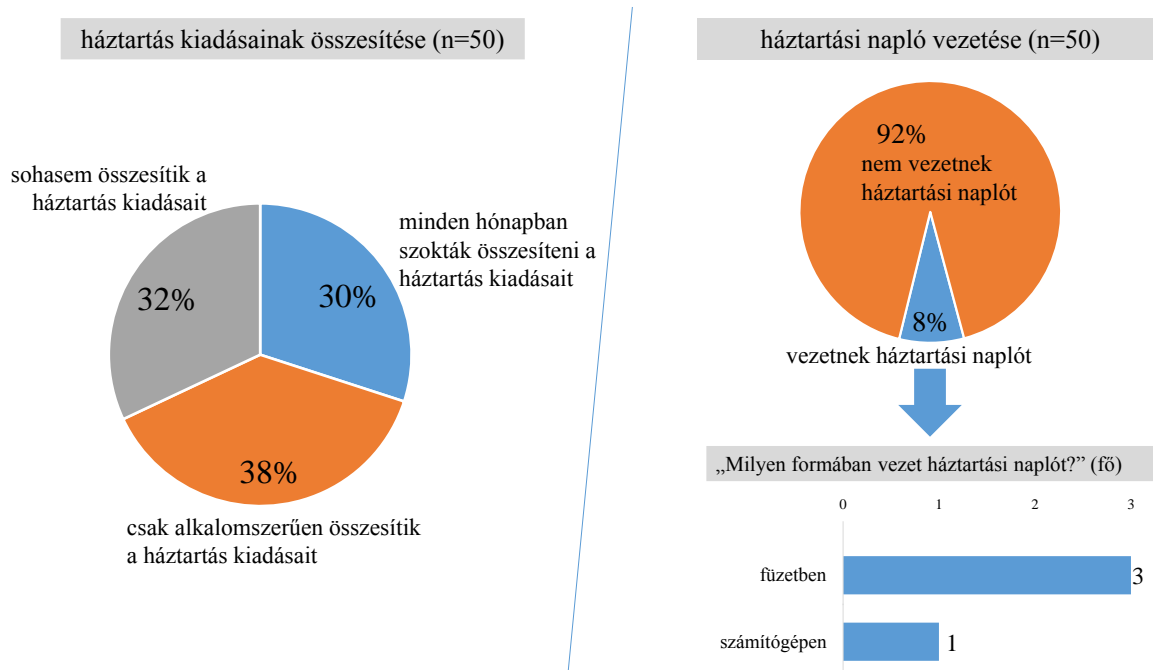

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezett háztartások 30%-a nyilatkozott úgy, hogy minden hónapban összesítik a kiadásokat. 38% alkalmoszerűen, 32% pedig sohasem összesíti. A háztartások közül 8% vezet háztartási naplót: három háztartás füzetben, míg egy számítógépen (6. ábra).

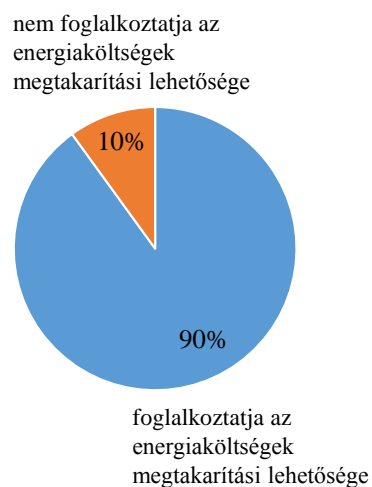
6. ábra: A háztartások kiadásai, háztartási napló vezetése

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A háztartások 10%-a nyilatkozott úgy, hogy nem foglalkoztatja őket az energiaköltségek megtakarítási lehetősége. Tíz háztartásból kilencet azonban érdekelnek az ilyen jellegű lehetőségek (7. ábra).

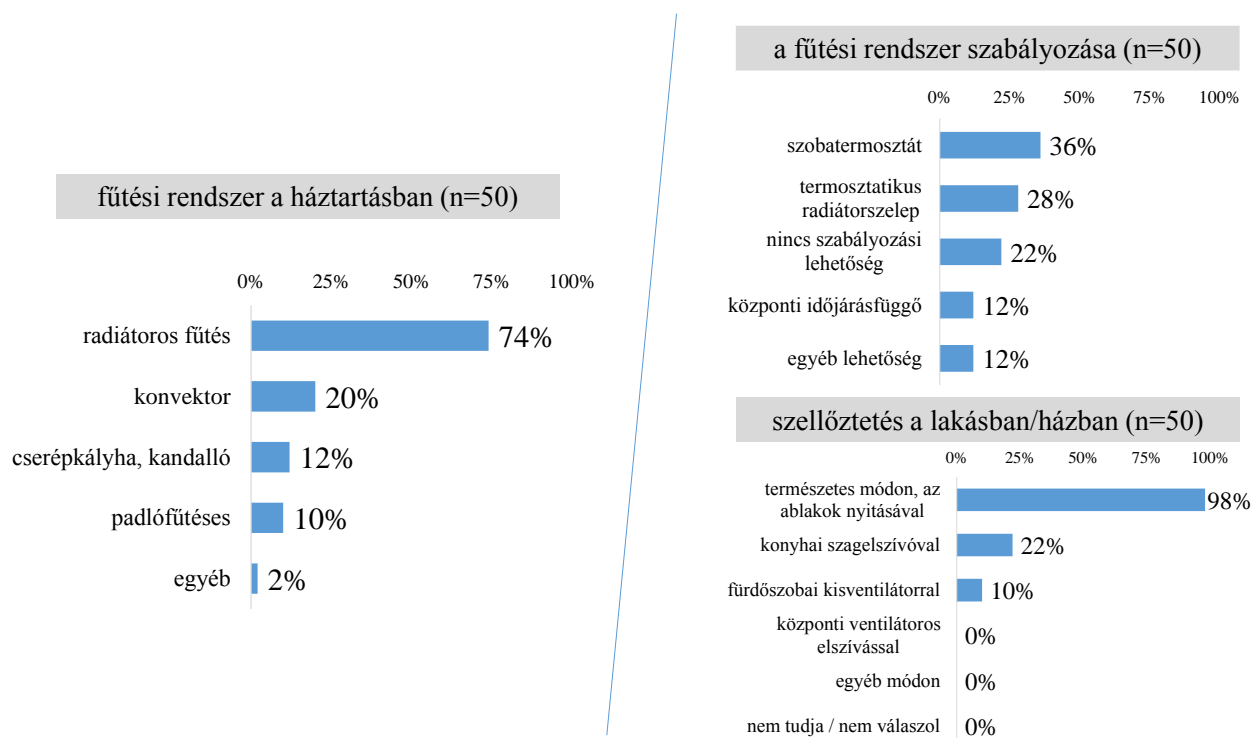
7. ábra: Energiaköltségek megtakarítási lehetőségei (n=50)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A háztartások 74%-ában radiátorral *fűtenek*. 20% konvektort használ, további 12% cserépkályhával vagy kandallóval, 10% pedig padlófűtéssel oldja meg a fűtést. A százalékok összege meghaladja a 100%-ot hiszen a válaszadók egyszerre több lehetőséget is megjelölhettek. A *fűtési rendszer szabályozásával* kapcsolatban az eredmények azt mutatják, hogy nagyrészt van valamilyen lehetőségük a megkérdezett háztartásoknak a fűtési rendszer szabályozására. Leginkább a szobatermosztát (36%) és a termosztatikus radiátorszelep (28%) jellemző. 22%-nak nincs lehetősége a szabályozásra, 12% pedig azt mondta, hogy ez időjárástól függ. 12% mondott ezeken kívül egyéb lehetőséget, melyek a következők voltak: egyénileg konvektor állításával, gomb benyomásával, hőérzékelős konnektor, kazánnal történő fűtés – nem állítható a hőmérséklet, saját maguk szabályozzák, radiátoron lévő szabályozó. A *szellőztetést* a megkérdezett háztartások 98%-a természetes módon, az ablakok kinyitásával tudja megoldani. 22% konyhai szagelszívót használ, 10% pedig fürdőszobai kisventilátort – ebben az esetben (is) azért van 100% felett a százalékok összege, mert több válaszlehetőséget is meg lehetett jelölni (8. ábra).

8. ábra: Fűtés és szellőztetés a háztartásban

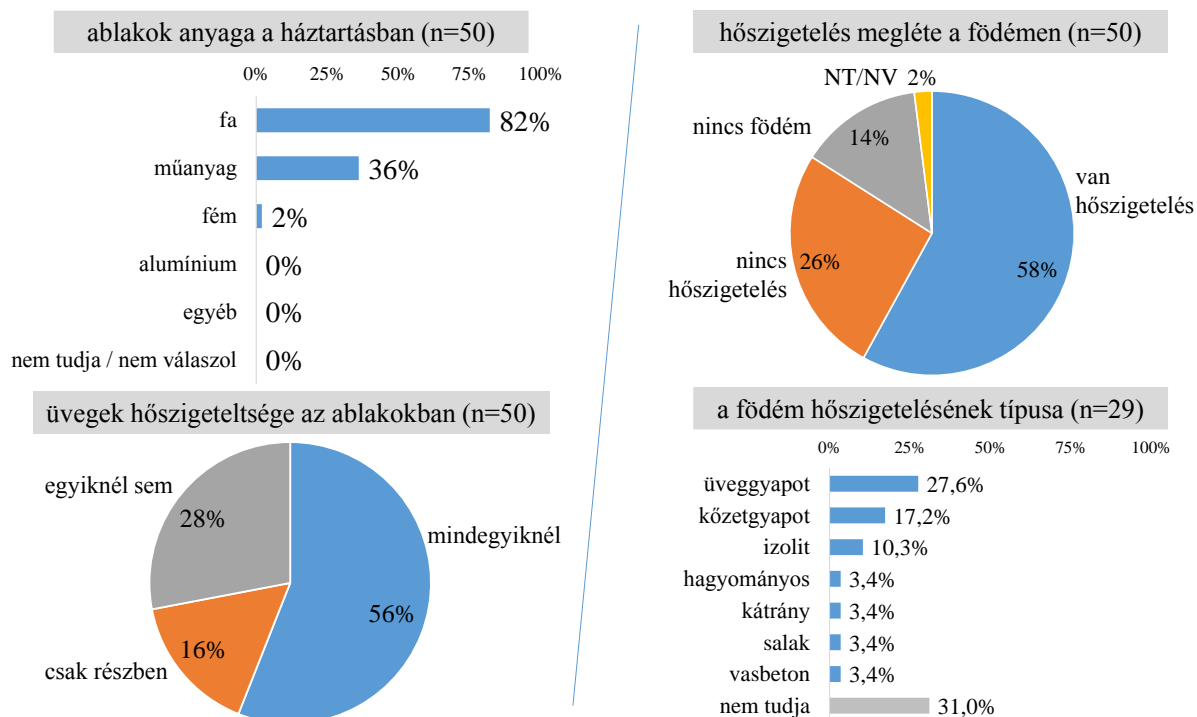

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezett háztartások 82%-ában fából vannak a nyílászárók. 36% azoknak a háztartásoknak az aránya, ahol van műanyag nyílászáró. A 100% fölötti összes százalékos arányok azt jelentik, hogy vannak olyan háztartások, ahol többféle alapanyagú ablak is van.

Az ablakok 56%-ában szigetelt az üveg, míg 28% esetében egyik ablakban sem szigetelt. A födémen 58%-ban van szigetelés, 26%-ban pedig nincs. 14% nyilatkozott úgy, hogy nincs födém, 2% esetében pedig nem tudtak vagy nem akartak válaszolni. Ahol van hőszigetelés a födémen, ott legjellemzőbben annak anyaga üveggyapot, kőzetgyapot vagy izolit (9. ábra). A födém szigetelésének átlagos vastagsága 12,6 cm.

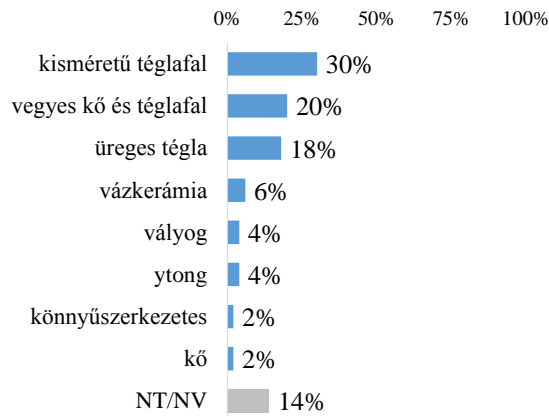
9. ábra: Ablakok és födém hőszigetelése

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A leginkább jellemző faltípus a megkérdezett háztartások körében a kisméretű téglából (30%) készült fal, a vegyes kő és téglafal (20%), valamint az üreges téglából készült fal (18%). A 10. ábrán látható még az is, hogy kevésbé jellemzőek a vázkerámiából, az ytong téglából, a vályogból és a kőből készült, valamint a könnyűszerkezetes falak.

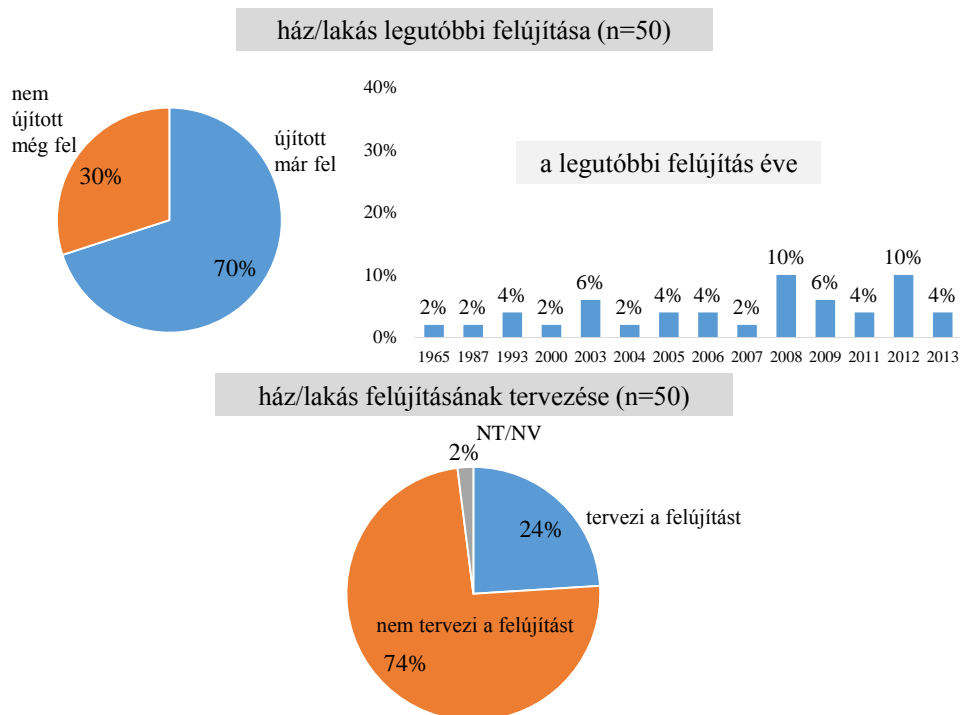
10. ábra: A külső fal típusa

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezett háztartások 70%-ában hajtottak már végre valamilyen felújítást. A legutóbbi felújítás évének vizsgálatából az látható, hogy az utóbbi tíz évben magasabb arányban vannak a felújítások. Az összes megkérdezett háztartás 24%-a tervezi házának/lakásának felújítását a közeljövőben (11. ábra). Aki felújítana, az leginkább esztétikai okokból (6 háztartás), karbantartás, javítás, illetve korszerűsítés céljából (5-5 háztartás), valamint energiatakarékossági célból (4 háztartás). A kényelmi okokat és az értéknövelési célt alig említették.

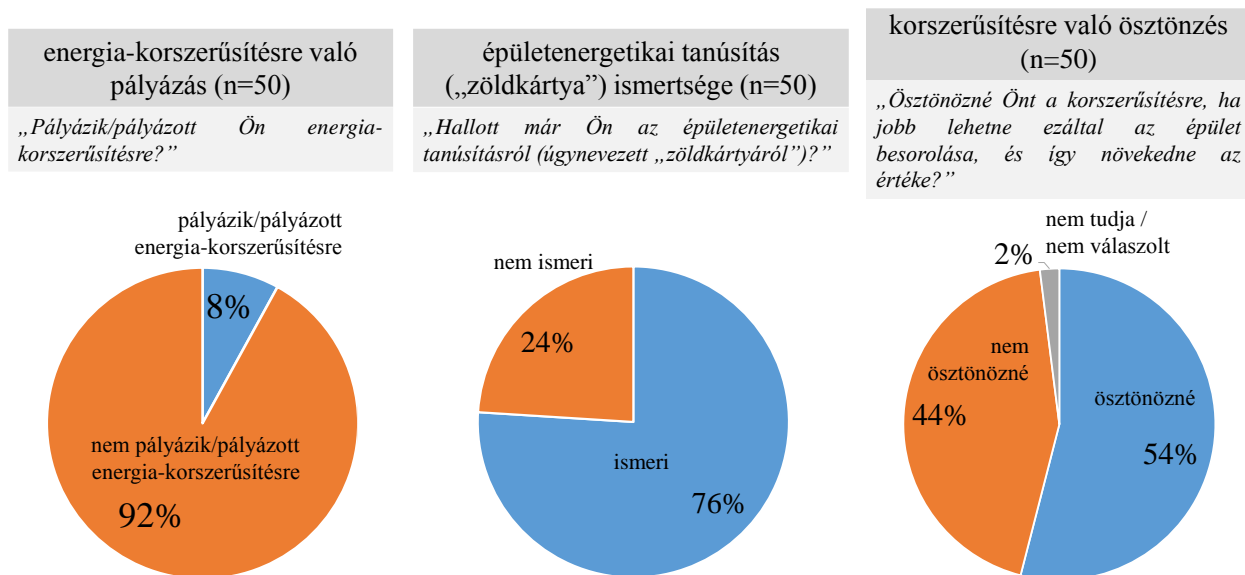
11. ábra: Felújítással kapcsolatos eredmények

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezésben résztvevő háztartások közül 8% *pályázik* vagy *pályázott* már energia-korszerűsítésre. Az *épületenergetikai tanúsítást* – vagy más néven a „zöldkártyát” – 76% ismeri, 24% pedig még nem hallott róla. 54% azoknak az aránya, akiket ösztönözne korszerűsítésre, ha jobb lenne azáltal az épület, és így növekedne az értéke (12. ábra).

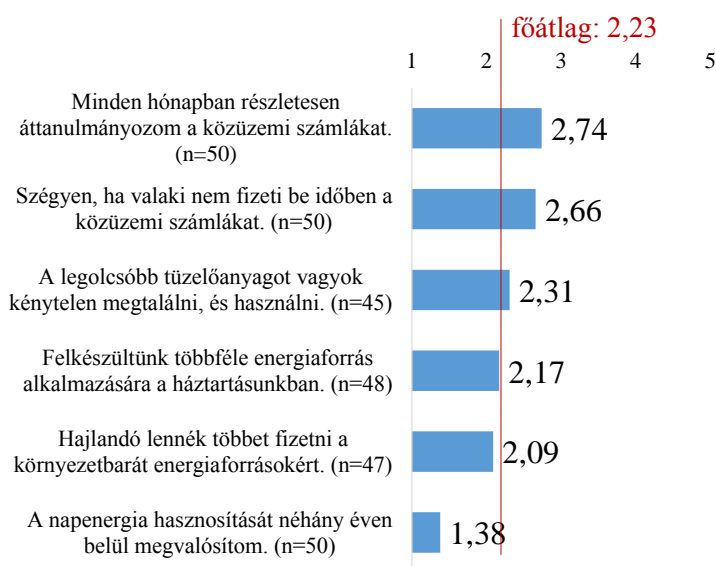
12. ábra: Korszerűsítéssel kapcsolatos eredmények

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A 13. ábra mutatja be, hogy milyen attitűdök jellemzőek inkább vagy kevésbé a megkérdezett háztartásokra. Ötfokozatú skálán a főátlag 2,23, ami azt jelenti, hogy egyik attitűddel sem tudnak igazából azonosulni a válaszadók. Legkevésbé azzal, hogy a napenergia hasznosítását néhány éven belül megvalósítják.

13. ábra: Energiával kapcsolatos attitűdök

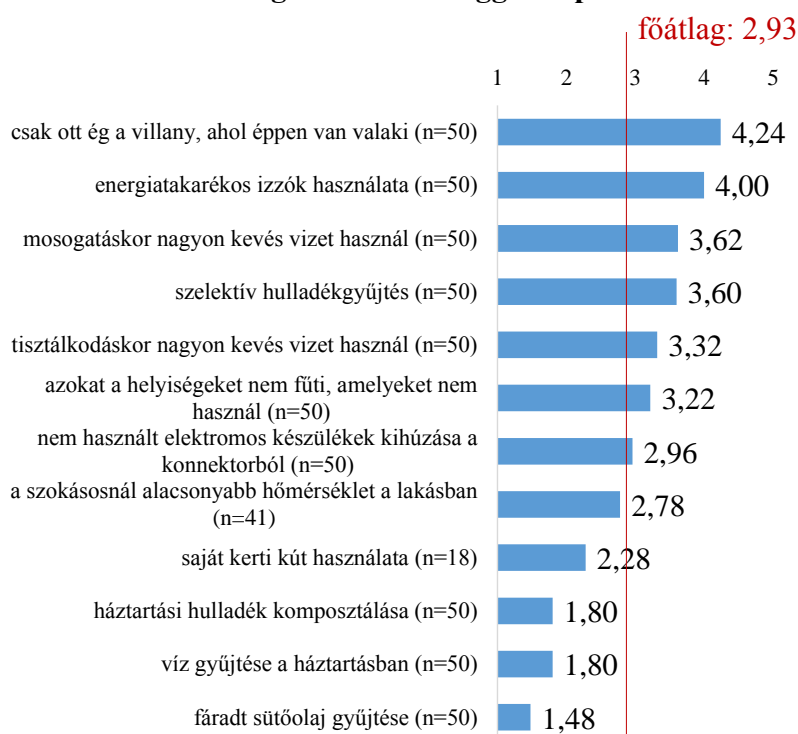

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Arra is kitértünk a háztartások alapvizsgálata során, hogy milyen energiatakarékosági tevékenységek jellemzőek rájuk, és melyek azok, amik inkább nem jellemzik őket – ezt mutatja be a 14. ábra.

Az, hogy csak ott ég a villany, ahol éppen van valaki, valamint az energiatakarékos izzók használata, a kevés víz használata mosogatáskor és a szelektív hulladékgyűjtés inkább jellemző a megkérdezett háztartásokra. Legkevésbé a fáradt sütőolaj gyűjtése, a víz gyűjtése a háztartásban, a háztartási hulladék komposztálása és a saját kerti kút használata jellemző.

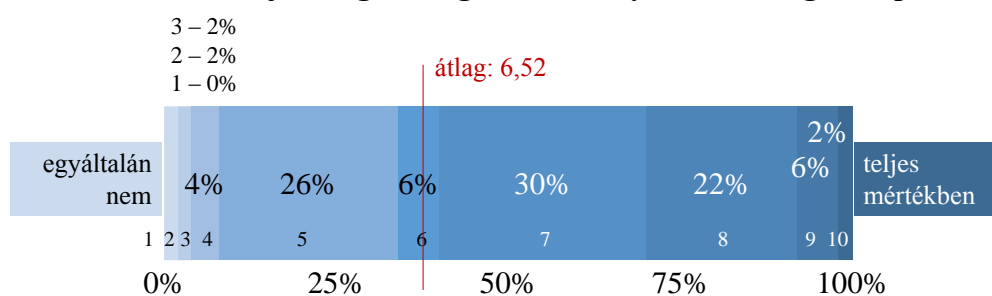
14. ábra: Energiatakarékosággal kapcsolatos attitűdök

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezett háztartások saját magukat inkább környezetbarátnak, környezetvédőnek ítélik meg: tízfokozatú skálán 6,52-es értékelést adtak átlagosan. Legmagasabb arányban – 30%-nyian – azok voltak, akik 7-es értékelést adtak (15. ábra).

15. ábra: A válaszadók saját maguk megítélése környezetbarátság szempontból (n=50)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Ha a háztartások közvetlen környezetében hosszú távon ható környezetszennyezést tapasztalának, akkor leginkább az lenne jellemző, hogy panaszkodnának a környéken élők körében, hátha valaki tenne valamit az ügy érdekében. Magas arányban jellemző még, hogy megpróbálnának szervezkedni az ott élők körében, hogy kérvényt nyújtsanak be az illetékes hatóságokhoz. 26% próbálná felvenni a kapcsolatot befolyásos környezetvédelmi csoportokkal, 22% pedig tiltakozó levelet írna a szennyezést okozó vállalatnak. 10% mondta azt, hogy nem tenne semmit, további 6% pedig nem tudja, hogy mit tenne (16. ábra).

16. ábra: Reakció környezetszennyezés esetén (n=50)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

3. Nyár – 2013 nyarán készült megkérdezés eredményei

A háztartások kiadásainak és bevételeinek változása terén a leginkább az jellemző, hogy kevesebb lett a kiadás (42%) – mégpedig leginkább az alacsonyabb fűtés- vagy rezsiköltségek miatt. 32%-nyian nyilatkoztak arról, hogy több kiadást jelent számukra a nyár (legmagasabb arányban a nyaralás emeli meg a költségeket). Alacsony arányban (2%-nyian) jelezték, hogy több bevételük van (3. táblázat).

3. táblázat: Kiadások és bevételek változása nyáron (n=50)

kevesebb kiadás	említések száma	említések aránya (n=50)
alacsonyabb fűtésköltség	15	30%
alacsonyabb a rezszi	4	8%
a gyerekekkel kapcsolatos költségek - buszbérlet és menza	1	2%
kevesebb meleg víz fogy	1	2%
összesen	21	42%

több kiadás	említések száma	említések aránya (n=50)
nyaralás	7	14%
gyerekek táborozása	2	4%
utazás	2	4%
több autóhasználat	2	4%
szabadidős tevékenységek	1	2%
energia (pl. hűtőszekrény, ventilátor)	1	2%
téli tüzelő	1	2%
összesen	16	32%

több bevétel	említések száma	említések aránya (n=50)
a gyerekek nyári munkában dolgoznak	1	2%
összesen	1	2%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A vizsgálat során arra is kitértünk, hogy milyen események történtek a háztartásban a megkérdezés tárgyát képező három hónapban. Ezen belül kíváncsiak voltunk a *leginkább fontos eseményekre*, a *váratlan kiadásokra*, valamint a *jelentősebb bevételekre*. Az adott időszakban 46%-nyian említettek fontos eseményt, 34%-nyian váratlan kiadást, míg 14% azok aránya, akik jelentősebb bevételben részesültek a vizsgált időszakban.

A *fontos események* között családi esemény történt leginkább, de a nyaralás, valamint a felújítás, átalakítás is 10% körüli említési aránnyal szerepel. A *váratlan kiadások* között legmagasabb arányban az autóval kapcsolatos meghibásodás szerepel. A *jelentősebb bevételek* között legmagasabb arányban a rezszi-visszatérítés szerepel (4. táblázat).

4. táblázat: Fontosabb események, váratlan kiadások, jelentősebb bevételek a háztartásban nyáron

fontos események	említések száma	említések aránya (n=50)	váratlan kiadások	említések száma	említések aránya (n=50)
családi esemény	9	18%	autóval kapcsolatos kiadás	5	10%
nyaralás	5	10%	háztartási készülék meghibásodása	2	4%
felújítás, átalakítás, korszerűsítés	4	8%	házzal/lakással kapcsolatos kiadás	2	4%
rezsitartozás kifizetése	1	2%	ajándék	2	4%
baleset	1	2%	felújítás	2	4%
kikapcsolódás	1	2%	családtag halála	2	4%
szabadság	1	2%	rezsiszámla	1	2%
nyugdíjba vonulás	1	2%	esküvő	1	2%
nem történt ilyen	27	54%	nem volt	33	66%
összesen	50	100%	összesen	50	100%

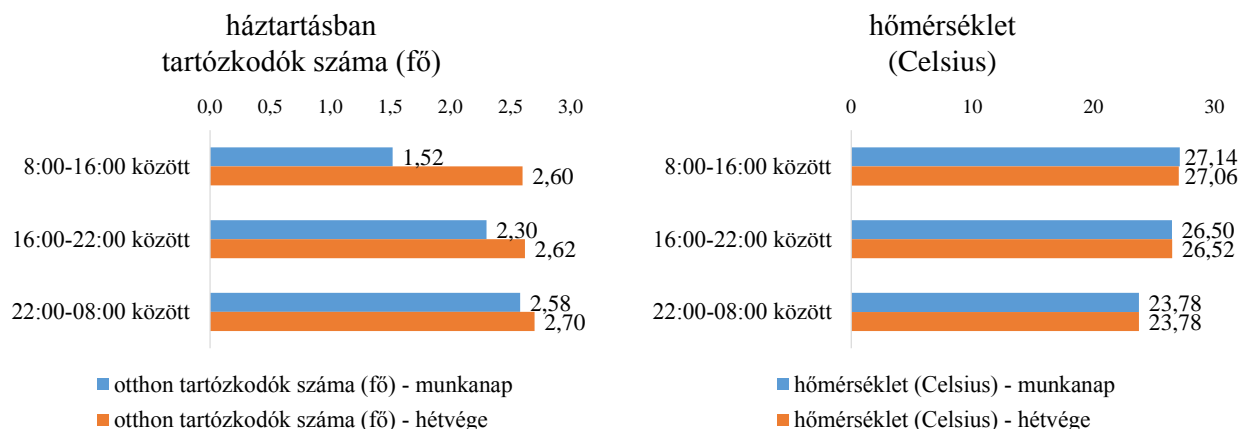
jelentősebb bevételek	említések száma	említések aránya (n=50)
rezi-visszatérítés	2	4%
adó-visszatérítés	1	2%
gyerekek keresete/gyerekek miatt több pénz maradt	1	2%
örökség	1	2%
munkalehetőség	1	2%
nem volt	43	86%
összesen	50	100%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Energiamegtakarítást eredményező jelentősebb kiadást a következő negyedévre a megkérdezett háztartások 4%-a – azaz két háztartás – tervez. Ők valamelyik háztartási gép cseréjét tűzték ki célul. *Egyéb jelentősebb kiadást* 18%-nyian terveznek; közülük legmagasabb arányban (6%-pontnyian) felújítást szeretnének végrehajtani, de egyéb tervek is vannak (adófizetés, iskolakezdés, hagyaték kifizetése, utazás, pálinkafőzés és tüzelő vásárlása).

Különböző időpontokban a háztartásban tartózkodó személyek száma és a hőmérséklet alakulása is a vizsgálat fókuszába került. Az eredmények azt mutatják, hogy reggel 8 és délután 16 óra között van a háztartásban a legmelegebb, míg ez az az időszak, amikor a legkevesebben vannak otthon. Este 22 óra és reggel 8 között vannak a háztartásban általában a legtöbben, továbbá a hőmérséklet ekkor a legalacsonyabb. A hőmérséklet tekintetében nem érzékelhető különbség hétvége és munkanap között, azonban az otthon tartózkodók tekintetében az eredmények azt mutatják, hogy hétvégén átlagosan többen vannak otthon az emberek, mint munkanapokon (17. ábra).

17. ábra: A háztartásban tartózkodók száma és hőmérséklet nyáron, munkanapokon és hétvégéken (n=50)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A 5. táblázatban összefoglaltuk, hogy milyen szokások vannak a megkérdezett háztartások körében azon a téren, hogy milyen hőmérsékleti szintet tartanak fenn a háztartáson belül. A válaszok alapján az rajzolódik ki, hogy általában nem jellemző, hogy szabályoznák a hőmérsékletet az egyes helyiségekben, ha mégis, akkor azt a szellőztetés, a ventilátor használata és az árnyékolás segítségével teszik.

5. táblázat: A háztartáson belüli hőmérséklet szabályozása nyáron

Azonos hőmérsékletet tartottak fenn minden helyiségben?	említések száma	említések aránya (n=50)
nincs klíma	24	48%
mindenhol azonos hőmérséklet	9	18%
a ház adottságából fakadóan más-más hőmérséklet van házon belül	7	14%
ventilátort használnak	4	8%
jól szigetelnek a falak	2	4%
a ház/lakás egy részében van csak klíma	2	4%
szellőztetnek	1	2%
árnyékolnak	1	2%
összesen	50	100%

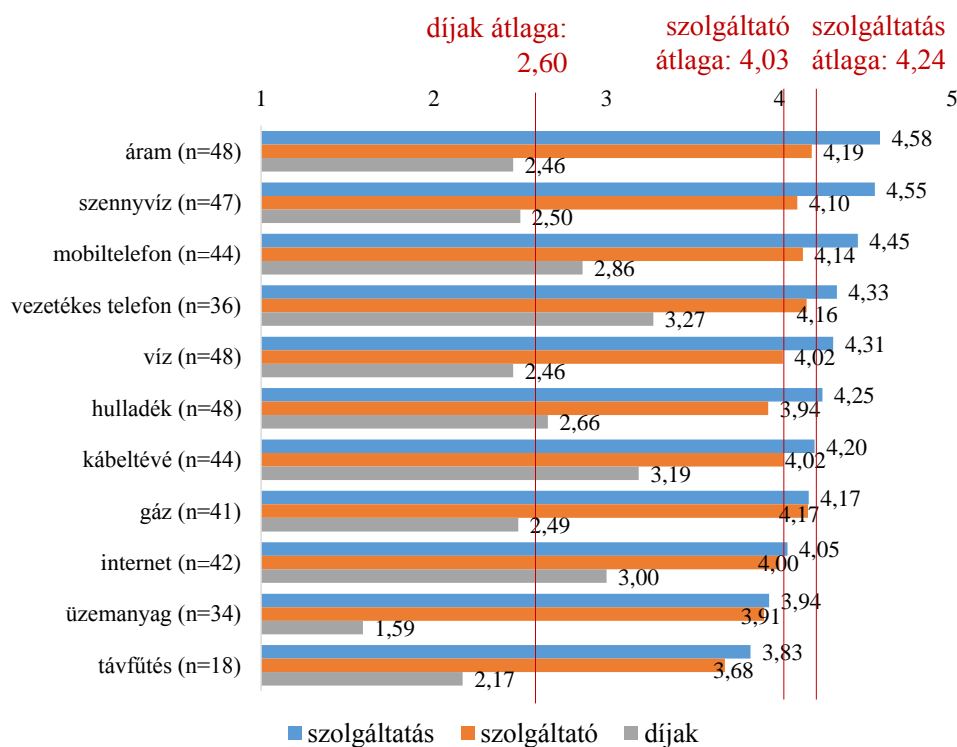
Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Értékelgettük az egyes szolgáltatásokat, szolgáltatókat és azoknak a díjait a megkérdezettekkel – ezt mutatja be a 18. ábra. A szolgáltatások közül az árammal, a szennyvízzel és a mobiltelefon szolgáltatással a leginkább elégedettek a válaszadók. Legkevésbé a távfűtés és az üzemanyag vált ki belőlük elégedettséget. A szolgáltatók közül az áram- és gázszolgáltató a leginkább szimpatikus, valamint a vezetékes- és mobiltelefon szolgáltatója. A szolgáltató cégek közül legkevésbé a távfűtést nyújtó céggel vannak megelégedve a megkérdezés résztvevői.

A díjakkal átlagosan kevésbé elégedettek a megkérdezettek, mint a szolgáltatásokkal és a szolgáltatókkal: a díjak főátlaga 2,6 egy ötfokozatú skálán, míg a szolgáltatóké 4,03, a szolgáltatásoké pedig 4,24. Az egyes szolgáltatások díjai kapcsán a legalacsonyabb elégedettség értékek az üzemanyaggal (1,59) kapcsolatban vannak, míg a legmagasabbak a vezetékes telefonnal (3,27) és a kábeltévével (3,19) kapcsolatosan, bár megjegyzendő, hogy ez utóbbiak is csupán közepes elégedettségi szintre utalnak.

A szolgáltatások, szolgáltatók és díjaik értékelését az első (2013. nyári) és az utolsó (2014. tavaszi) megkérdezések során végeztük el. Az elmozdulásokat az összehasonlító eredmények fejezetben mutatjuk be.

18. ábra: Szolgáltatással, szolgáltatókkal és a szolgáltatás díjával való elégedettség – 2013. nyár

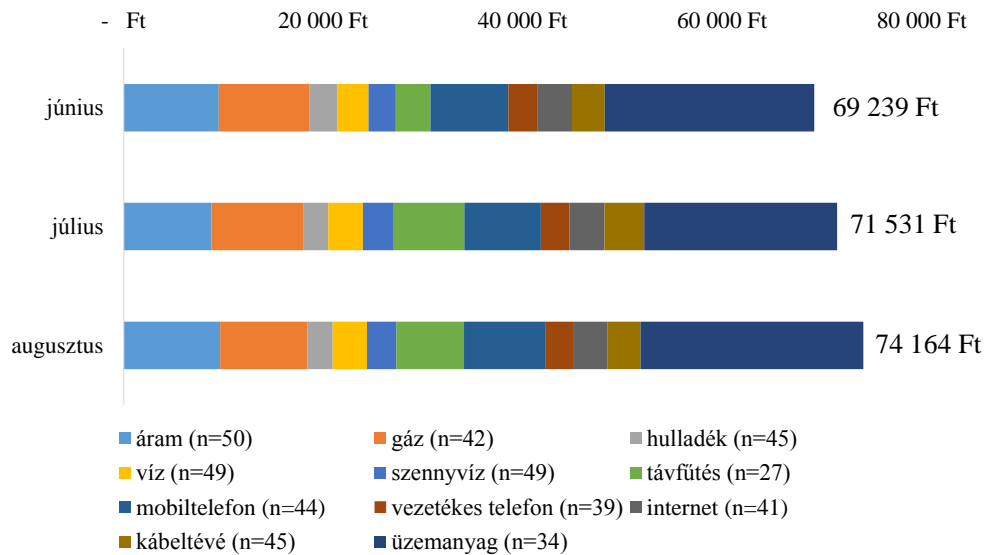

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A nyári hónapokban a háztartás rezsiköltései átlagosan nagyjából 71.600 forintot tesznek ki (19. ábra). Ezt úgy mértük fel, hogy megkérdeztük a válaszadókat, hogy számlák alapján mondják meg nekünk, hogy az egyes hónapokban mennyit fizettek a különböző szolgáltatásokra; az ábrán szereplő összegek azokat az eseteket tartalmazzák, amikor a megkérdezett háztartás igénybe veszi az adott szolgáltatást, ezt jelölik az n-ek. A különböző

költség nemek között nagyobb arányban szerepelnek az üzemanyag, az áram, a gáz, a távfűtés és a mobiltelefon szolgáltatás.

19. ábra: A háztartás költségei (a nyári hónapokban)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

4. Ősz – 2013 őszén készült megkérdezés eredményei

A háztartások kiadásai, illetve bevételei – saját szubjektív megítélésük alapján – 2013 őszén változtak. Ebben az esetben nem kérdeztünk rá, hogy melyik hónapban milyen változások voltak, hanem átfogó módon az őszi időszakra voltunk kíváncsiak. A háztartások 94%-a jelezte, hogy több kiadást jelent számukra az ősz – ezen belül legmagasabb arányban az emelkedő fűtésszámla, valamint az iskola- és óvodakezdés emeli meg a költségeket leginkább. Alacsony arányban jelezték, hogy több lenne a bevételük, illetve, hogy kevesebb lenne a kiadásuk ebben az időszakban (6. táblázat).

6. táblázat: Kiadások és bevételek változása ősszel

több kiadás	említések száma	említések aránya (n=50)
emelkedik a fűtésszámla	25	50%
iskolakezdés/óvodakezdés	15	30%
emelkedik az áramszámla	5	10%
minden kiadás nő	1	2%
téli gumi	1	2%
összesen	47	94%

több bevétel	említések száma	említések aránya (n=50)
év végi prémium	1	2%
nyugdíjba vonulás	1	2%
összesen	2	4%

kevesebb kiadás	említések száma	említések aránya (n=50)
benzín, utazás	1	2%
összesen	1	2%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Ősszel a vizsgált háztartások 44%-a jelezte, hogy történt fontos családi esemény. 46%-nak voltak váratlan kiadásai ebben az időszakban, továbbá 8% mondta, hogy jelentősebb bevételei is voltak. A leginkább *fontos eseménynek* különböző családi események számítanak. A *váratlan kiadások* harmadát az tette ki, hogy valamilyen háztartási készülék meghibásodott, és azt kellett megcsináltatni, vagy újat venni helyette. Akik *jelentősebb bevételre tettek szert*, azoknak adódott egy munkalehetőség, vagy prémiumot, nyugdíjat, illetve ajándékot kaptak. Ezeket az eredményeket mutatja be az 7. táblázat.

7. táblázat: Fontosabb események, váratlan kiadások, jelentősebb bevételek a háztartásban őszen

fontos események	említések száma	említések aránya (n=50)
családi esemény	16	32%
felújítás, átalakítás, korszerűsítés	2	4%
munkahellyel kapcsolatos esemény	2	4%
kikapcsolódás	1	2%
tönkrement háztartási készülék	1	2%
nem történt ilyen	28	56%
összesen	50	100%

váratlan kiadások	említések száma	említések aránya (n=50)
háztartási készülék meghibásodása, új vásárlása	9	18%
autóval kapcsolatos kiadás	2	4%
iskolakezdés	2	4%
vállalkozással kapcsolatos kiadás	2	4%
utazás	2	4%
házzal/lakással kapcsolatos kiadás	1	2%
ajándék	1	2%
felújítás	1	2%
dísznóvágás	1	2%
baleset	1	2%
adó	1	2%
nem volt	27	54%
összesen	50	100%

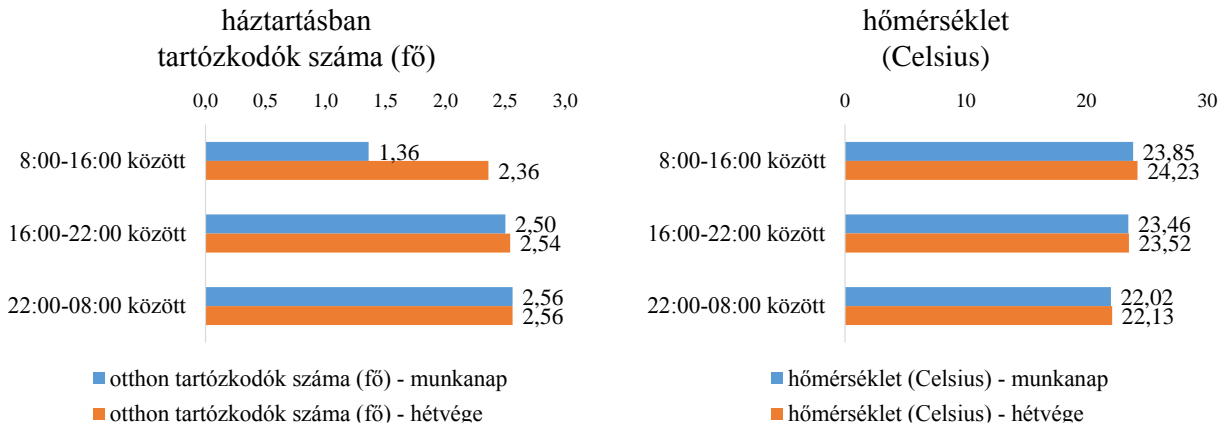
jelentősebb bevételek	említések száma	említések aránya (n=50)
munkalehetőség	1	2%
prémium	1	2%
nyugdíj	1	2%
ajándék	1	2%
nem volt	46	92%
összesen	50	100%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Alacsony azok aránya (8%), akik a következő negyedévre terveznek energiamegtakarítást eredményező jelentősebb kiadást. Ők háztartási eszköz vásárlását, energetikai korszerűsítést vagy pályázati pénz igénybevételét tűzték ki célul. 24%-nyian terveznek egyéb jellegű nagyobb kiadást – ők leginkább felújítást szerettek volna végrehajtani.

A 20. ábra mutatja be, hogy őszen egy-egy munkanapon, illetve hétvégi napon az adott nap különböző időszakaiban milyen hőmérséklet van a háztartásban, és hogy hányan tartózkodnak éppen otthon. Az eredmények azt mutatják, hogy hőmérséklet tekintetében nincsenek nagyobb különbségek, bár hétvégén valamivel melegebb van a háztartásban. Az otthon tartózkodók számát tekintve az látható, hogy hétvégén a reggel 8 órától este 22-ig tartó időszakban többen vannak a háztartásban, mint munkanapokon.

20. ábra: A háztartásban tartózkodók száma és hőmérséklet a háztartásban őszel, munkanapokon és hétvégéken (n=50)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A háztartáson belüli hőmérséklet szabályozása kapcsán a megkérdezettek leginkább azt nyilatkozták, hogy mindenhol azonos hőmérsékletet tartanak fenn. 8%-ra jellemző, hogy csak ott fűtenek, ahol éppen vannak. Ha csak néhány helyiséget fűtenek, akkor a gyerekek szobája és a fürdőszoba élvez elsőbbséget. 32% nem tudott vagy nem akart válaszolni a kérdésre (8. táblázat).

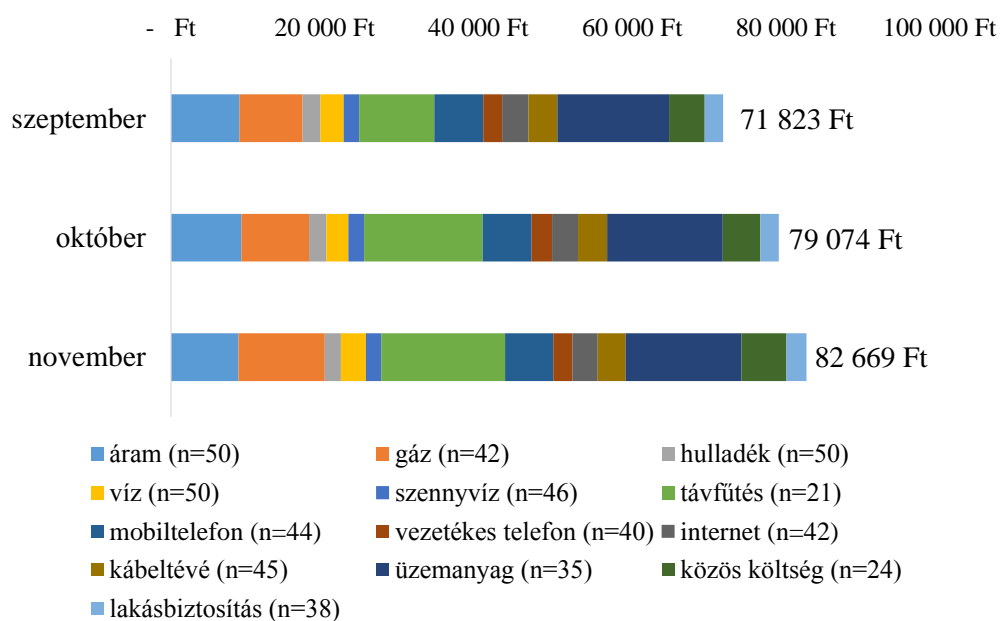
8. táblázat: A háztartáson belüli hőmérséklet szabályozása őszel

Azonos hőmérsékletet tartottak fenn minden helyiségben?	említések száma	említések aránya (n=50)
azonos hőmérséklet mindenhol, nincs lehetőség fűtésszabályozásra	19	38%
csak ott fűtünk, ahol tartózkodunk	4	8%
fürdőszobában plusz hősziget	2	4%
hálószobában hűvösebb	2	4%
a ház csak egy részét fűtik	2	4%
minden helyiség használban van, ezért mindent fűtenek	2	4%
virágok miatt van egy hűvösebb szoba	1	2%
radiátorokon szelepekkel szabályozák	1	2%
gyerekszobában fűtenek, ha kell	1	2%
NT/NV	16	32%
összesen	50	100%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Az őszi hónapokban a háztartás költségeinek nagyobb részét teszik ki a távfűtés, az üzemanyag, az áram és a gáz. A költségek összességében a szeptemberi átlag 72 ezer forintról – leginkább a távfűtés díjának emelkedése miatt – novemberre 83 ezer forintra nő (21. ábra).

21. ábra: A háztartás költségei (az őszi hónapokban)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

5. Tél – 2013 telén készült megkérdezés eredményei

A háztartások kiadásainak és bevételeinek változása terén télen is a több kiadás dominál – 92%-nyian mondták azt, hogy nőnek ebben az időszakban a kiadásaik, hiszen többet kell a fűtésszámlára költeni (48%), valamint az ünnepek is növelik a kiadásokat (22%). Akiknek kevesebb a kiadásuk vagy több a bevételük, ők alacsony arányban vannak a megkérdezettek között (9. táblázat).

9. táblázat: Kiadások és bevételek változása télen

több kiadás	említések száma	említések aránya (n=50)
fűtésszámla magasabb	24	48%
ünnepek	11	22%
áramszámla magasabb	4	8%
magasabb rezsi	3	6%
autóhasználat, utazás	2	4%
gyógyszerek	1	2%
drágább élelmiszerek	1	2%
összesen	46	92%

kevesebb kiadás	említések száma	említések aránya (n=50)
autóhasználat, utazás	2	4%
összesen	2	4%

több bevétel	említések száma	említések aránya (n=50)
magasabb jövedelem	1	2%
év végi jutalom	1	2%
összesen	2	4%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Télen a megkérdezett háztartások 46%-ában történtek fontos események. 32%-nyian mondták, hogy voltak váratlan kiadásaik, míg 6%-nyian tettek szert jelentősebb bevételre. A *fontos események* között az ünnep és a családi események jelennek meg leginkább nagy arányban. A *váratlan kiadásokat* leginkább az autóval kapcsolatos kiadások, illetve a háztartási készülékek meghibásodásával járó pluszkiadások teszik ki. A *jelentős bevételek* között a munkalehetőséget, a prémiumot és a válást említették a megkérdezettek. A 10. táblázat mutatja be ezen eredményeket.

10. táblázat: Fontosabb események, váratlan kiadások, jelentősebb bevételek a háztartásban télen

fontos események	említések száma	említések aránya (n=50)
ünnep	12	24%
családi esemény	7	14%
felújítás, átalakítás, korszerűsítés	2	4%
kikapcsolódás	1	2%
munkahellyel kapcsolatos esemény	1	2%
nem történt ilyen	27	54%
összesen	50	100%

váratlan kiadások	említések száma	említések aránya (n=50)
autóval kapcsolatos kiadás	5	10%
háztartási készülék meghibásodása, új vásárlása	3	6%
házzal/lakással kapcsolatos kiadás	1	2%
ajándék	1	2%
rezsiszámla	1	2%
hálapénz	1	2%
betegség	1	2%
gyógyszerek	1	2%
ruhavásárlás	1	2%
nem volt	34	68%
összesen	50	100%

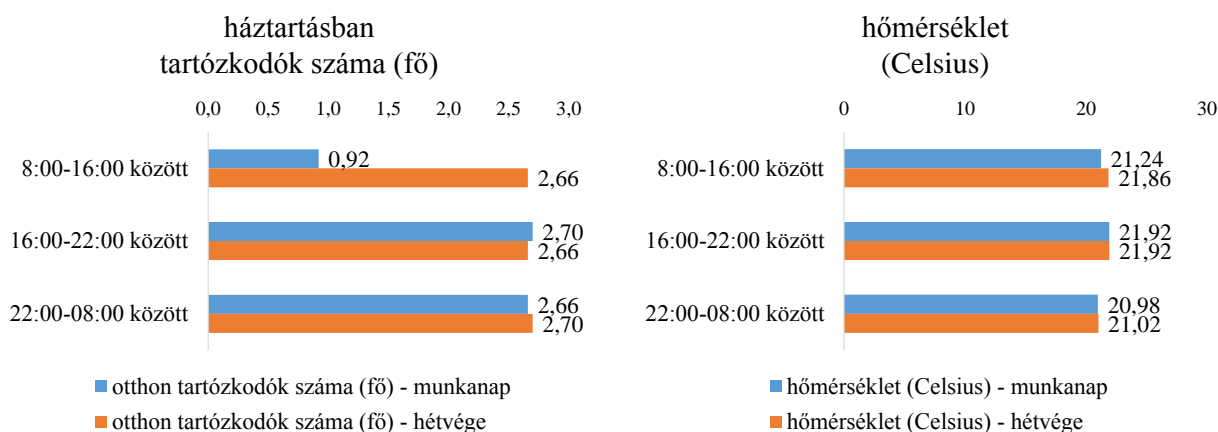
jelentősebb bevételek	említések száma	említések aránya (n=50)
munkalehetőség	1	2%
prémium	1	2%
válás	1	2%
nem volt	47	94%
összesen	50	100%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Télen a megkérdezettek közül egy háztartás jelezte, hogy tervez energiamegtakarítást eredményező kiadást, mégpedig nyílászáró cseréjét. Egyéb kiadást a háztartások 30%-a tervez a következő időszakra: leginkább felújítást (14%-pontnyian) és utazást (6%-pontnyian) említettek ezzel kapcsolatban. További említések voltak: hálapénz, bútorcsere, ünnep, jogosítvány, laptop vásárlása.

A háztartáson belüli hőmérséklet és a háztartásban tartózkodók száma terén az eredmények azt mutatják, hogy télen – mind munkanapokon, mind hétvégéken – éjszaka van a leghűvösebb. Hétvégén általában melegebb van a háztartásban, mint munkanapokon. Az otthon tartózkodók számában munkanapokon és hétvégéken az a különbség rajzolódik ki, hogy munkanapokon reggel 8 és délután 16 óra között kevesebben vannak a háztartásban (22. ábra).

22. ábra: A háztartásban tartózkodók száma és hőmérséklet a háztartásban télen, munkanapokon és hétvégeken (n=50)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A 11. táblázat alapján azt a következtetést vonjuk le, hogy magas arányban (32%-nyian) vannak olyan háztartások, melyekben vannak olyan szobák, helyiségek, amelyeket nem fűtenek télen. Ugyanakkor azoknak a háztartásoknak az aránya is magas (26%), melyekben minden helyiségben azonos a hőmérséklet.

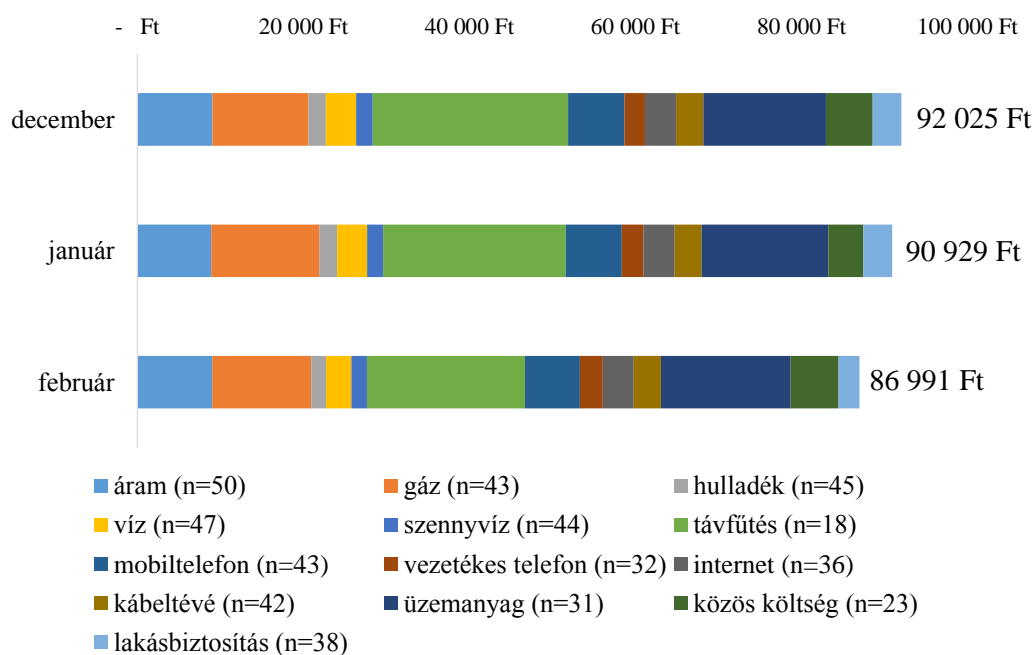
11. táblázat: A háztartáson belüli hőmérséklet szabályozása télen

Azonos hőmérsékletet tartottak fenn minden helyiségben?	említések száma	említések aránya (n=50)
vannak helyiségek, amiket nem fűtenek	16	32%
minden helyiséget fűtenek, azonos a hőmérséklet	13	26%
fürdőszobában magasabb a hőmérséklet	1	2%
konvektorral fűtenek egy helyiséget	1	2%
NT/NV	19	38%
összesen	50	100%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A téli hónapokban a háztartás költségei között a legnagyobb súllyal a távfűtés szerepel, de magas arányban van jelen a költségek között az üzemanyag, az áram és a gáz is. A három téli hónapban átlagosan 90 ezer forintot költenek a háztartások a vizsgált rezsi jellegű kiadásokra (23. ábra).

23. ábra: A háztartás költségei (a téli hónapokban)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

6. Tavasz – 2014 tavaszán készült megkérdezés eredményei

A megkérdezett háztartások 64%-a nem érzékel változást a kiadások és a bevételek változása terén tavasszal. Aki érzékel, azok körében egyenlő arányban vannak azok, akik több és azok, akik kevesebb kiadást érzékelnek. Több kiadás a kertészkedéshez szükséges dolgok megvásárlása és ruházati termékek vásárlása miatt jellemző, a kevesebb kiadás pedig leginkább a rezsiköltségek csökkenése miatt jellemző (12. táblázat).

12. táblázat: Kiadások és bevételek változása tavasszal

több kiadás	említések száma	említések aránya (n=50)
kertészkedéshez szükséges eszközök vásárlása	3	6%
ruhatár felújítása	2	4%
családi ünnepek	1	2%
lakásfelújítás	1	2%
takarékoskodás nyaralásra	1	2%
több utazás	1	2%
összesen	9	18%

kevesebb kiadás	említések száma	említések aránya (n=50)
alacsonyabb fűtőszámla	4	8%
alacsonyabb áramszámla	3	6%
alacsonyabb rezszi	2	4%
összesen	9	18%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezettek 28%-a említette, hogy történt fontos esemény a háztartásban tavasszal. Ugyanekkora arányban mondták azt is, hogy váratlan kiadásaik keletkeztek. 8% azoknak az aránya, akik jelentősebb bevételről számoltak be. A *fontos események* között leginkább a különböző családi események szerepelnek legmagasabb arányban. A *váratlan kiadások* esetén a háztartási készülékek meghibásodása, valamint új vásárlása van magas arányban. A *jelentősebb bevételek* között a rezszi-visszatérítés, az adó-visszatérítés, az adódó munkalehetőség, a prémium és a nyugdíj szerepelnek. A hivatkozott eredményeket a 13. táblázat mutatja be.

13. táblázat: Fontosabb események, váratlan kiadások, jelentősebb bevételek a háztartásban tavasszal

fontos események	említések száma	említések aránya (n=50)
családi esemény	8	16%
baleset	2	4%
munkahellyel kapcsolatos esemény	2	4%
felújítás, átalakítás, korszerűsítés	1	2%
kikapcsolódás	1	2%
nem történt ilyen	36	72%
összesen	50	100%

váratlan kiadások	említések száma	említések aránya (n=50)
háztartási készülék meghibásodása, új vásárlása	4	8%
autóval kapcsolatos kiadás	2	4%
ajándék	2	4%
adó	2	4%
betegség	2	4%
házzal/lakással kapcsolatos kiadás	1	2%
baleset	1	2%
nem volt	36	72%
összesen	50	100%

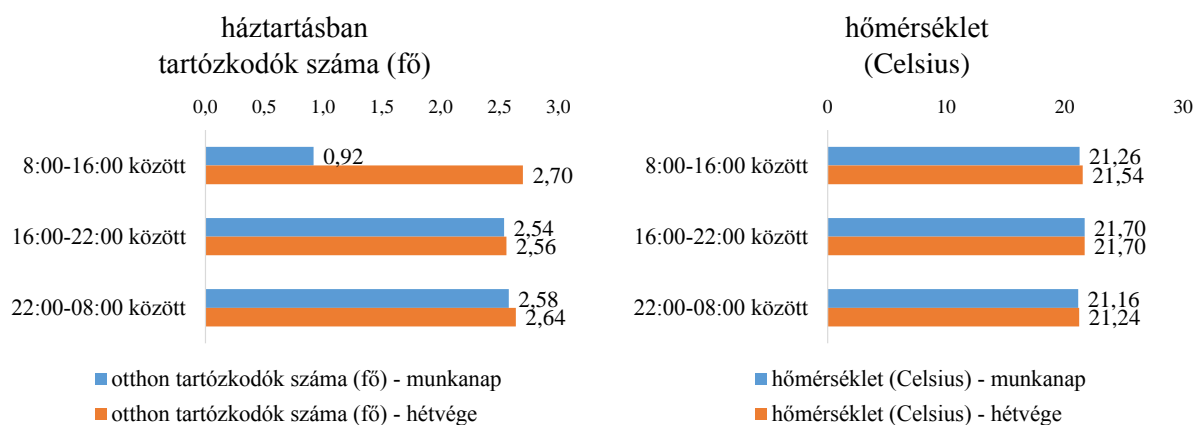
jelentősebb bevételek	említések száma	említések aránya (n=50)
rezi-visszatérítés	1	2%
adó-visszatérítés	1	2%
munkalehetőség	1	2%
prémium	1	2%
nyugdíj	1	2%
nem volt	46	92%
összesen	50	100%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Az 50 megkérdezett közül egy mondta, hogy energiamegtakarítást eredményező kiadást tervezne: az ablakcserét említette.

Tavasszal hétvégenként általában melegebb van a vizsgált háztartásokban, mint munkanapokon. Az eredmények azt is mutatják továbbá, hogy hétvégén átlagosan többen vannak otthon, mint munkanapokon (kifejezetten igaz ez a reggel 8 és délután 16 óra közötti időszakra) – 24. ábra.

24. ábra: A háztartásban tartózkodók száma és hőmérséklet a háztartásban tavasszal, munkanapokon és hétvégeken (n=50)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A megkérdezett háztartások nagyjából kétharmadára (64%-a) jellemző az, hogy tavasszal a háztartás minden helyiségében azonos hőmérséklet van. 14% említette, hogy a nem használt helyiséget nem fűtik, 12% pedig nem tudott vagy nem akart válaszolni a kérdésre (14. táblázat).

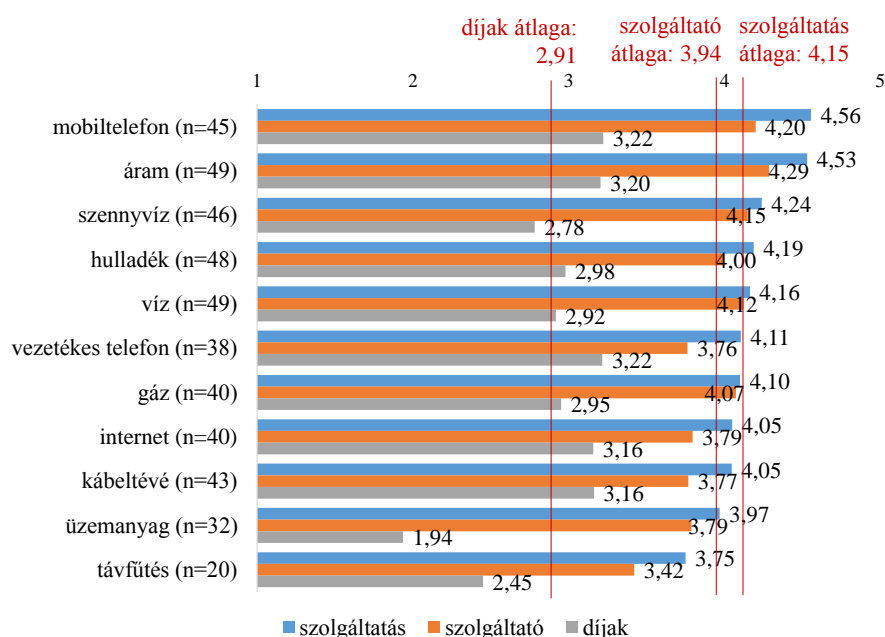
14. táblázat: A háztartáson belüli hőmérséklet szabályozása tavasszal

Azonos hőmérsékletet tartottak fenn minden helyiségben?	említések száma	említések aránya (n=50)
azonos hőmérséklet mindenhol	32	64%
nem használt helyiséget nem fűtenek	7	14%
hálószoba és fürdő van jobban fűtve	2	4%
hálószobát kevésbé fűtik	1	2%
alagsor és pince nincs fűtve	1	2%
az egyik helyiség hűvösebb	1	2%
NT/NV	6	12%
összesen	50	100%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A mobiltelefon- és az áramszolgáltatásokkal a megkérdezett háztartások a leginkább elégedettek. A szolgáltató céget tekintve az látható, hogy az áram-, a mobiltelefon- és a szennyvíz szolgáltató cégekkel a leginkább elégedettek a háztartások. A különböző szolgáltatások díjaival kapcsolatban az eredmények azt mutatják, hogy összességében inkább elégedetlenek azokkal a megkérdezettek – legkevésbé az üzemanyag, a távfűtés és a szennyvíz árával elégedettek (25. ábra).

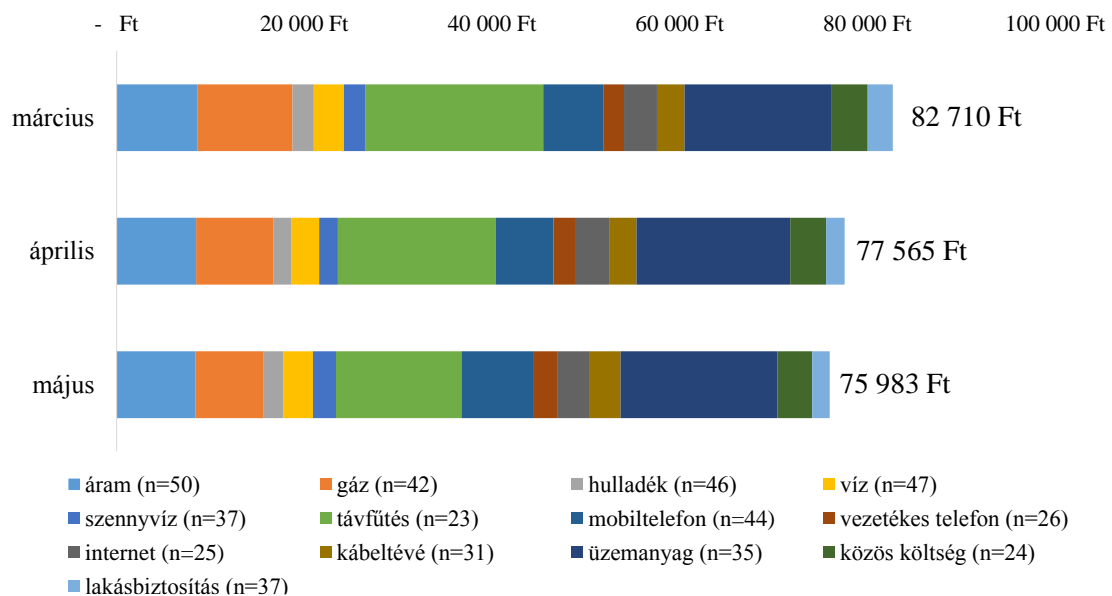
25. ábra: Szolgáltatással, szolgáltatókkal és a szolgáltatás díjával való elégedettség – 2014. tavasz

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A tavaszi hónapokban a háztartások rezsiköltségeinek nagyobb részét a távfűtésre, az üzemanyagra, az áramra és a gázra való kiadások teszik ki. Az összes költség a 2014. márciusi 83 ezer forintról 2014 májusára 76 ezer forintra csökkent (26. ábra).

26. ábra: A háztartás költségei (a tavaszi hónapokban)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

7. Összehasonlító eredmények

Az egy éven keresztül tartó szezonális (minden évszakot átfogó) megkérdezések lehetőséget nyújtanak arra, hogy az eredményeket összehasonlító jelleggel is bemutassuk. Ennek célja, hogy az egyes témakörök kapcsán az elmozdulásokra mutassunk rá. A következő témaköröket dolgozzuk fel a tanulmány jelen fejezetében:

- kiadások és bevételek változása
- fontosabb események a háztartásban (fontos események, váratlan kiadások, jelentősebb bevételek)
- jelentős kiadás tervezése a következő negyedévben (energiamegtakarítás szempontjából)
- a háztartásban tartózkodók száma és hőmérséklet munkanapokon és hétvégéken
- az első és az utolsó megkérdezések során az energiával kapcsolatos szolgáltatások, szolgáltatók és a szolgáltatás díjaival kapcsolatos elégedettség
- a háztartás költségei (havi bontásban)

A vizsgált időszakban a háztartások kiadásainak és bevételeinek változását mutatja be a 15. táblázat. Az látható, hogy míg nyáron a kiadások csökkenését említik legnagyobb arányban, addig őszen és télen a kiadások növekedése magasan a leginkább említett változás. A válaszok alapján tavasszal érzékelhető a legkevesebb változás.

15. táblázat: A háztartások kiadásainak és bevételeinek változása a 2013 nyara és 2014 tavasza közötti időszakban (a háztartások említéseinek százalékában)

		NYÁR	ŐSZ	TÉL	TAVASZ
KIADÁS	nőtt	32%	94%	92%	18%
	csökkent	42%	2%	4%	18%
BEVÉTEL	nőtt	2%	4%	4%	-
	csökkent	-	-	-	-

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A háztartások közel felében nyáron (46%), őszen (44%) és télen (46%) történtek *fontos események* (például családi események), tavasszal alacsonyabb volt ez az arány (28%). *Váratlan kiadások* leginkább az őszi időszakra jellemzőek: a háztartások 46%-a nézett szembe ilyen jellegű kiadásokkal ebben az időszakban. A *jelentősebb bevételek* említése jóval

alacsonyabb arányban történt, mint a fontos események és a váratlan kiadások. Nyáron volt a legmagasabb azon háztartások aránya, ahol váratlan bevételeket realizáltak (16. táblázat).

16. táblázat: Fontosabb események, váratlan kiadások, jelentősebb bevételek említési arányának változása 2013 nyara és 2014 tavasza között

	NYÁR	ŐSZ	TÉL	TAVASZ
fontos események	46%	44%	46%	28%
váratlan kiadások	34%	46%	32%	28%
jelentősebb bevételek	14%	8%	6%	8%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Jelentősebb kiadást a következő időszakra a háztartások alacsony arányban terveznek. *Energiamegtakarítással* kapcsolatban ez az arány 2 és 8 százalék között mozog, ősszel a legjellemzőbb. Az *egyéb kiadásokat* tekintve télen terveznek a következő időszakra legmagasabb arányban költeni: a háztartások 32%-a nyilatkozott így. Tavasszal összességében nagyon alacsony a jelentősebb kiadások tervezése a következő időszakra vonatkozóan (17. táblázat).

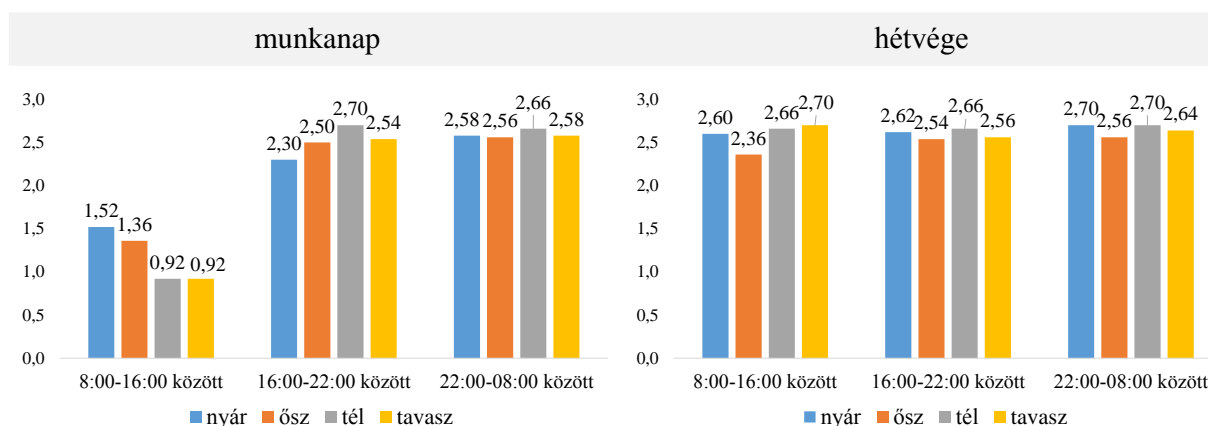
17. táblázat: Jelentősebb kiadás tervezése a háztartásban 2013 nyara és 2014 tavasza között (a háztartások említéseinek százalékában)

	NYÁR	ŐSZ	TÉL	TAVASZ
energiamegtakarítást eredményező	4%	8%	2%	2%
egyéb kiadás	18%	28%	32%	0%

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A 27. ábra mutatja be, hogy évszakonként hogyan változik a háztartásban tartózkodók száma munkanapokon és hétvégenként. *Munkanapokon* reggel 8 és délután 16 óra között vannak a legkevesebben a háztartásban, ez a szám nyáron a legmagasabb. Délután (16 és 22 óra között) télen vannak legtöbben otthon, nyáron pedig legkevesebben. Az éjszaka a háztartásban lévők száma terén nagyobb különbségek nem tapasztalhatóak. Hétvégén minden napszakban nagyjából ugyanannyian vannak a háztartásban. Ősszel napközben (8 és 16 óra között) átlagosan valamivel kevesebben tartózkodnak a háztartásban, mint a többi évszakban.

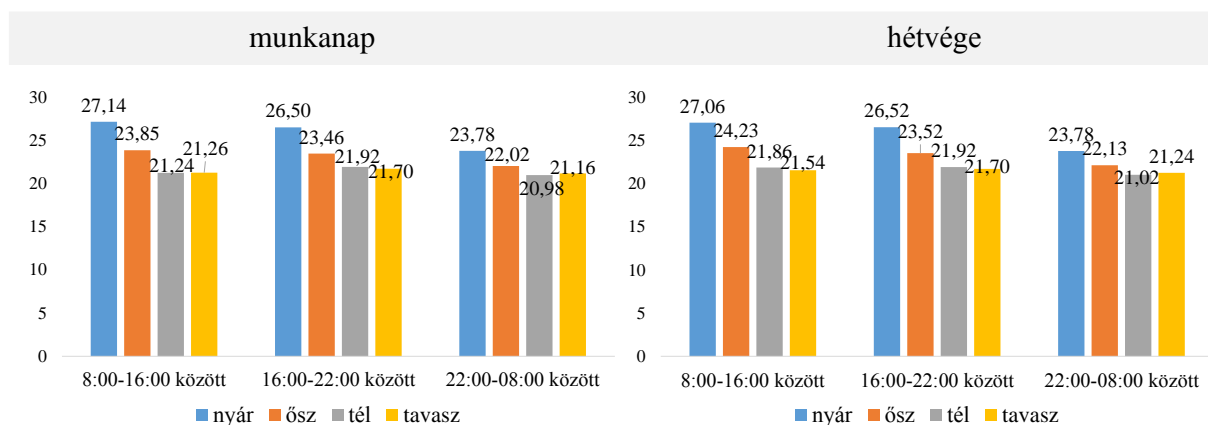
27. ábra: A háztartásban tartózkodók számában bekövetkező változások a vizsgált háztartásokban 2013 nyara és 2014 tavasza között, munkanapokon és hétvégeken (n=50)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A 28. ábrán a háztartásban tapasztalt hőmérséklet terén érzékelt különbségek láthatóak évszakonként. Nyáron van minden esetben a legmelegebb a háztartásokban, míg a leghidegebbet télen és tavasszal érzékelték a megkérdezettek.

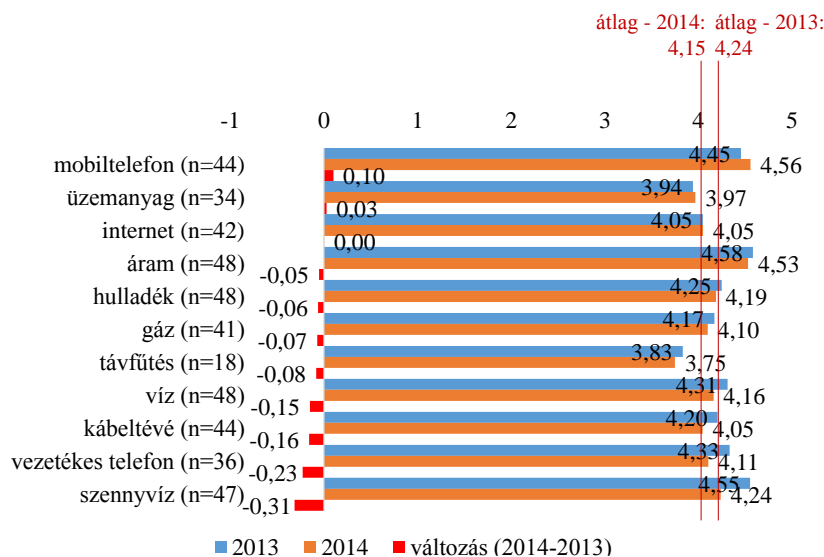
28. ábra: A háztartásban tapasztalt hőmérséklet terén bekövetkező változások a vizsgált háztartásokban 2013 nyara és 2014 tavasza között, munkanapokon és hétvégeken (n=50)

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A szolgáltatásokkal való elégedettség terén (29. ábra) negatív változásokat lehet megfigyelni: három szolgáltatást leszámítva a megkérdezettek kevésbé elégedettek 2014-ben, mint 2013-ban. A szennyvíz és a vezetékes telefon azok a szolgáltatások, melyekkel kapcsolatban leginkább visszaesett az elégedettség. A mobiltelefonnal kapcsolatban nőtt ez az érték a legnagyobb mértékben 2014-re. A főátlagok is azt mutatják (2013: 4,24; 2014: 4,15), hogy összességében kevésbé elégedettek a megkérdezettek a szolgáltatásokkal.

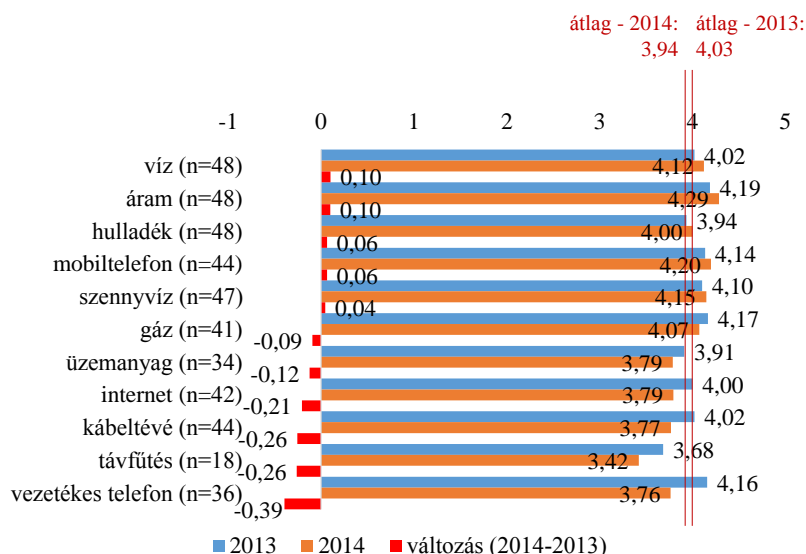
29. ábra: A rezsizhez kapcsolódó szolgáltatásokkal való elégedettség változása 2013 nyara és 2014 tavasza között

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A szolgáltató cégeket is (két különböző időpontban) értékelték a megkérdezettek (2013 nyara és 2014 tavasza). Öt szolgáltatóval inkább elégedettek 2014-ben, mint 2013-ban, míg hat szolgáltató esetén ez az érték visszaesett. Leginkább a vízzel és az árammal kapcsolatban nőtt az elégedettség érték. A vezetékes telefon, a távfűtés és a kábeltévé kapcsán csökkent leginkább a válaszadók elégedettségérzete (30. ábra). Összességében a szolgáltató cégekkel kevésbé elégedettek a válaszadók, hiszen a 2013-as 4,03-as főátlag a 2014-es megkérdezés során 3,94-re csökkent.

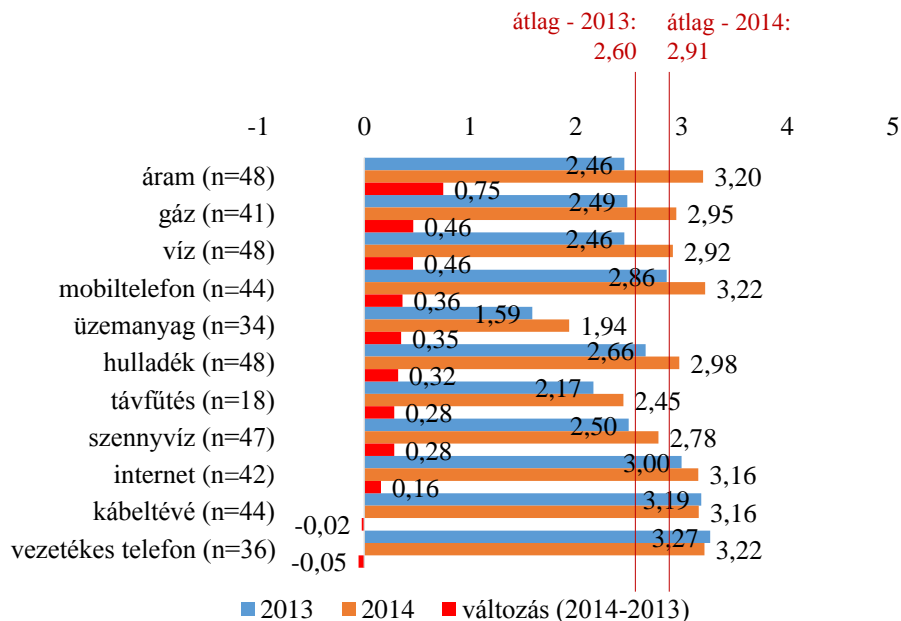
30. ábra: A rezsizhez kapcsolódó szolgáltatókkal való elégedettség változása 2013 nyara és 2014 tavasza között

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A szolgáltatások díjával kapcsolatban a 2013-ban mért 2,6-os elégedettség érték a 2014-es megkérdezés során 2,91 volt. A kábeltévé és a vezetékes telefon voltak azok a szolgáltatások, melyek esetében a válaszadók kevésbé voltak elégedettek, az összes többi esetében magasabb értéket adtak meg átlagosan 2014-ben, mint 2013-ban. A díjakkal kapcsolatos elégedettség az áram, a gáz és a villany esetén nőtt a legnagyobb mértékben (31. ábra).

31. ábra: A rezszi díjaival való elégedettség változása 2013 nyara és 2014 tavasza között

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A 18. táblázatban látható, hogyan alakulnak a háztartások rezszi jellegű kiadásai a vizsgált időszakban. Az összesített adatok csupán tájékoztató jellegűek, mivel minden típusú rezsiköltséget tartalmaznak, márpedig a vizsgált háztartások esetén igaz, hogy azok nem veszik igénybe az összes vizsgált szolgáltatást egyszerre, vagyis például az a háztartás, ami családi házában van, nem fizet távfűtésért.

18. táblázat: A háztartások költségei rezi jellegű kiadásokra

	2013						
	június	július	augusztus	szeptember	október	november	december
áram	9 523 Ft	8 810 Ft	9 661 Ft	8 894 Ft	9 150 Ft	8 765 Ft	9 032 Ft
gáz	9 089 Ft	9 181 Ft	8 770 Ft	8 211 Ft	8 800 Ft	11 225 Ft	11 571 Ft
hulladék	2 791 Ft	2 520 Ft	2 515 Ft	2 342 Ft	2 259 Ft	2 105 Ft	2 090 Ft
víz	3 138 Ft	3 471 Ft	3 437 Ft	2 998 Ft	2 860 Ft	3 244 Ft	3 667 Ft
szennyvíz	2 732 Ft	3 017 Ft	2 949 Ft	2 032 Ft	2 037 Ft	1 994 Ft	1 992 Ft
távfűtés	3 475 Ft	7 156 Ft	6 794 Ft	9 786 Ft	15 434 Ft	16 127 Ft	23 540 Ft
mobiltelefon	7 823 Ft	7 673 Ft	8 200 Ft	6 359 Ft	6 364 Ft	6 270 Ft	6 776 Ft
vezetékes telefon	2 883 Ft	2 857 Ft	2 812 Ft	2 451 Ft	2 674 Ft	2 475 Ft	2 471 Ft
internet	3 494 Ft	3 526 Ft	3 386 Ft	3 430 Ft	3 382 Ft	3 306 Ft	3 751 Ft
kábeltévé	3 273 Ft	3 985 Ft	3 291 Ft	3 770 Ft	3 769 Ft	3 640 Ft	3 288 Ft
üzemanyag	21 018 Ft	19 335 Ft	22 349 Ft	14 533 Ft	15 048 Ft	15 073 Ft	14 779 Ft
közös költség	n.a.	n.a.	n.a.	4 617 Ft	4 896 Ft	5 848 Ft	5 626 Ft
lakásbiztosítás	n.a.	n.a.	n.a.	2 400 Ft	2 401 Ft	2 597 Ft	3 443 Ft
összesen	69 239 Ft	71 531 Ft	74 164 Ft	71 823 Ft	79 074 Ft	82 669 Ft	92 025 Ft

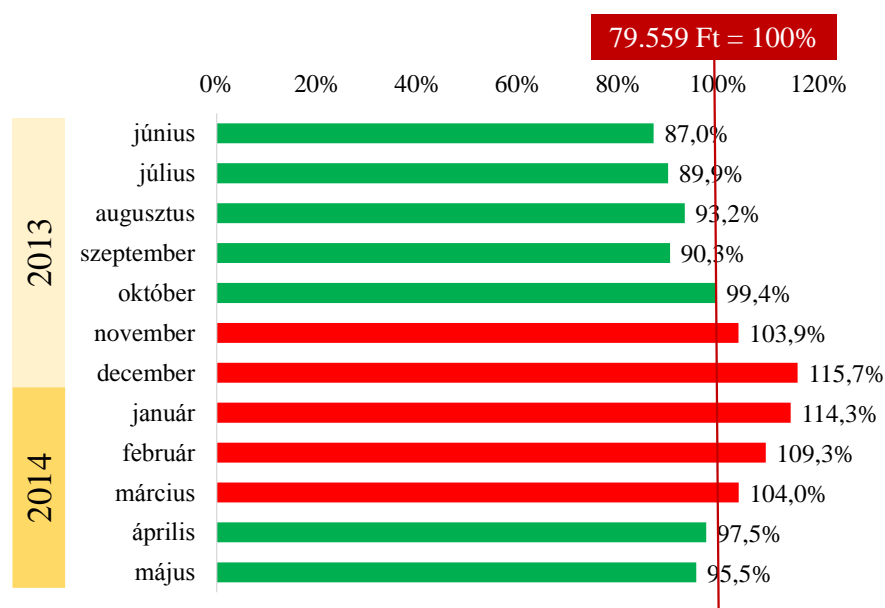
	2014				
	január	február	március	április	május
áram	8 894 Ft	9 014 Ft	8 648 Ft	8 476 Ft	8 381 Ft
gáz	13 002 Ft	11 930 Ft	10 088 Ft	8 250 Ft	7 294 Ft
hulladék	2 167 Ft	1 781 Ft	2 276 Ft	1 933 Ft	2 072 Ft
víz	3 606 Ft	3 043 Ft	3 217 Ft	2 934 Ft	3 182 Ft
szennyvíz	1 928 Ft	1 882 Ft	2 246 Ft	1 991 Ft	2 457 Ft
távfűtés	22 005 Ft	19 035 Ft	18 987 Ft	16 801 Ft	13 351 Ft
mobiltelefon	6 740 Ft	6 615 Ft	6 380 Ft	6 154 Ft	7 637 Ft
vezetékes telefon	2 622 Ft	2 763 Ft	2 227 Ft	2 300 Ft	2 564 Ft
internet	3 746 Ft	3 737 Ft	3 508 Ft	3 628 Ft	3 492 Ft
kábeltévé	3 261 Ft	3 261 Ft	2 928 Ft	2 928 Ft	3 271 Ft
üzemanyag	15 258 Ft	15 636 Ft	15 701 Ft	16 380 Ft	16 708 Ft
közös költség	4 206 Ft	5 763 Ft	3 813 Ft	3 813 Ft	3 705 Ft
lakásbiztosítás	3 493 Ft	2 533 Ft	2 690 Ft	1 976 Ft	1 869 Ft
összesen	90 929 Ft	86 991 Ft	82 710 Ft	77 565 Ft	75 983 Ft

n.a. = nincs adat

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

Az egy éves vizsgált időszak adatai alapján a háztartások átlagos havi rezi jellegű kiadásai 79.559 forintot tesznek ki. Ehhez képest mutatja a 32. ábra, hogy az átlagot 100%-nak tekintve, hogyan alakulnak a kiadások havonta. Öt olyan hónap van, amikor az átlagosnál magasabb összeget költenek rezi jellegű kiadásokra: ez a novembertől márciusig tartó időszak.

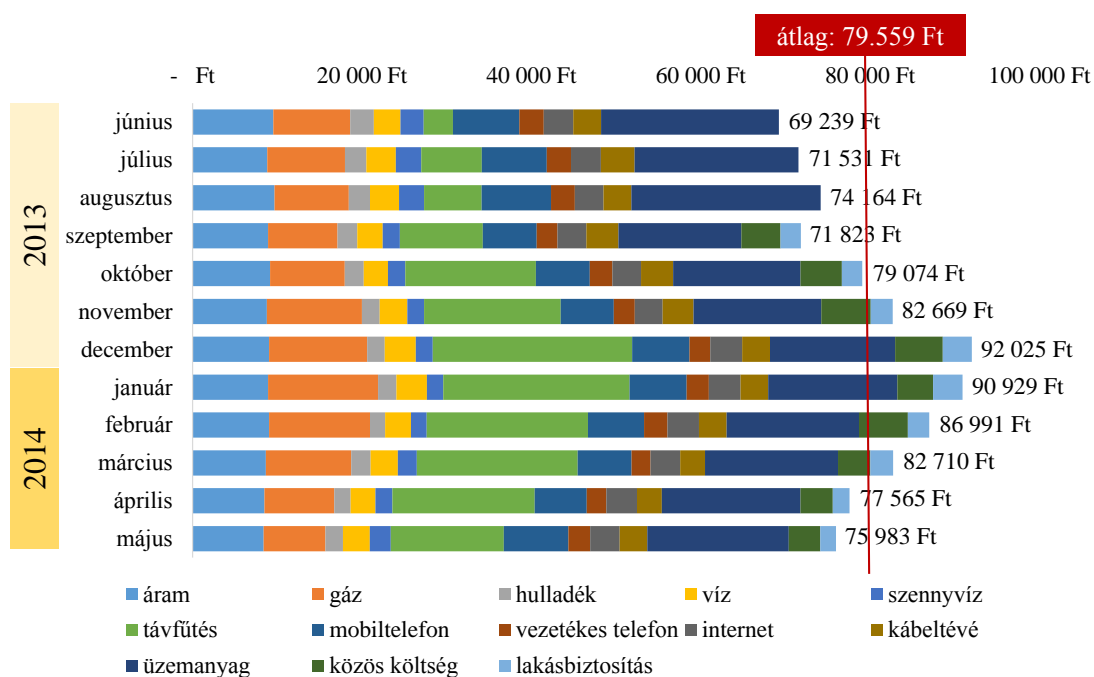
32. ábra: A háztartások költségeinek összehasonlítása az átlaghoz viszonyítva

Forrás: TÁMOP kutatás 2014

A 33. ábrán rezsi fajtánként lebontva látható, hogy azok a háztartások, amelyek költenek az adott szolgáltatásra, mennyit adnak ki arra havonta átlagosan. Kiugróan magas költsékek figyelhetők meg télen (december, január, február), míg a legalacsonyabbnak a költsékek szempontjából a nyári hónapok (június, július, augusztus), valamint szeptember számítanak.

33. ábra: A háztartások költségei 2013 júniusától 2014 májusáig

Forrás: TÁMOP kutatás 2014